



**Θ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ  
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄**

**ΕΚΘΕΣΗ  
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ  
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ**

**ΑΘΗΝΑ 2020**



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Συγκρότηση– Σύνθεση και Αντικείμενο της Επιτροπής .....	5
II. Θεματικές επιτροπές .....	7
III. Συνεδριάσεις της Επιτροπής και πρόσωπα που κλήθηκαν σε ακρόαση .....	11
IV. Τοποθέτηση του Προέδρου της Επιτροπής.....	17
V. Εισηγήσεις .....	21
A. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας Εισηγητές: Κωνσταντίνος Μπλούχος και Θεοδώρα Τζάκρη .....	23
B. Η Ομογένεια και η σχέση της με την Ελλάδα Εισηγητές: Μανούσος Βουλουδάκης και Θεοδώρα Τζάκρη .....	35
Γ. Το αίτημα της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ποντίων Εισηγητής: Ιωάννης Αντωνιάδης .....	41
Δ. Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε ισλαμικό τέμενος Εισηγήτρια: Ολυμπία Τελιγορίδου .....	45
E. Άσκηση του δικαιώματος της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού από τον τόπο διαμονής τους Εισηγητές: Ευριπίδης Στυλιανίδης και Θεοδώρα Τζάκρη .....	49
ΣΤ. 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση – εκδηλώσεις 2021 Εισηγητής: Δημήτριος Κούβελας .....	55
VI. Έγκριση της Έκθεσης της Επιτροπής.....	65



**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**  
**Θ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ**  
**ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄**  
**ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ**

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

***ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ***

**I. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ - ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΗ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 12997/7440, από 2 Αυγούστου 2019, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από τριάντα ένα (31) μέλη και αποτελείται από τους Βουλευτές κ.κ. Σάββα Αναστασιάδη, Ιωάννη Αντωνιάδη, Κωνσταντίνο Βλάση, Μανούσο - Κωνσταντίνο Βολουδάκη, Σοφία Βούλτεψη, Αθανάσιο Δαβάκη, Δημήτριο Κούβελα, Ευστάθιο Κωνσταντινίδη, Μακάριο Λαζαρίδη, Θεόφιλο Λεονταρίδη, Κωνσταντίνο Μπλούχο, Ιωάννη Οικονόμου, Ιωάννη Παππά, Ασημίνα Σκόνδρα, Ευριπίδη Στυλιανίδη, Βασίλειο - Νικόλαο Υψηλάντη, Ιωάννη Αμανατίδη, Σταύρο Αραχωβίτη, Θεοδώρα (Δώρα) Αυγέρη, Εμμανουήλ Θραψανιώτη, Κυριακή Μάλαμα, Ανδρέα Μιχαηλίδη, Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα, Παναγιώτη (Πάνο) Σκουρολιάκο, Ολυμπία Τελιγορίδου, Γεώργιο Παπανδρέου, Κωνσταντίνο Σκανδαλίδη, Ιωάννη Γκιόκα, Εμμανουήλ Συντυχάκη, Δημήτριο Βαγενά και Μαρία Απατζίδα.

Οι Βουλευτές, κ.κ. Βασίλειος - Νικόλαος Υψηλάντης, Σοφία Βούλτεψη, Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα, Σταύρος Αραχωβίτης, Κωνσταντίνος Βλάσης, Ιωάννης Αμανατίδης και Κυριακή Μάλαμα, που περιλαμβάνονταν στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής, αντικαταστάθηκαν από τους Βουλευτές, κ.κ. Γεώργιο Καρασμάνη, Ζωή Ράππη, Έλενα Ράππη, Δημήτριο Βίτσα, Βασίλειο Βασιλικό, Διονύσιο Σταμενίτη, Σταύρο Αραχωβίτη και Θεοδώρα Τζάκρη αντίστοιχα, σύμφωνα με τις 13296/7630, από 6 Αυγούστου 2019, 13307/7632, από 6 Αυγούστου 2019, 13360/7659, από 6

Αυγούστου 2019, 376/221, από 10 Ιανουαρίου 2020, 3579/2530, από 25 Φεβρουαρίου 2020, 3769/2641, από 27 Φεβρουαρίου 2020 και 10532/7182, από 17 Σεπτεμβρίου 2020 αποφάσεις του Προέδρου της Βουλής.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 7 Αυγούστου 2019, ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Σάββας Αναστασιάδης. Τα αξιώματα του Α΄ και Β΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής, κατέλαβαν οι Βουλευτές, κ.κ. Ιωάννης Αμανατίδης και Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης. Για το αξίωμα του Γραμματέα δεν υπεβλήθη πρόταση υποψηφιότητας.

**Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α΄ του Κανονισμού της Βουλής, είναι:**

*«η διατήρηση και προαγωγή των σχέσεων και των δεσμών της εθνικής αντιπροσωπείας και του ελληνικού λαού με τον απανταχού Ελληνισμό, ο συντονισμός των δράσεων της Βουλής των Ελλήνων και του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, η μελέτη των προβλημάτων των αποδήμων Ελλήνων, η προώθηση της επίλυσής τους, καθώς και η ενίσχυση των σχέσεων με τα ελληνικής καταγωγής μέλη άλλων κοινοβουλίων».*

*Η δράση της Επιτροπής αποσκοπεί στην ανάδειξη του ενδιαφέροντος του ελληνικού Κοινοβουλίου για τον Οικουμενικό Ελληνισμό, ενώ προτεραιότητά της αποτελούν τα εκπαιδευτικά και πολιτιστικά ζητήματα, τα θέματα επικοινωνίας και η προβολή των ελληνικών θέσεων στο Εξωτερικό.*

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 19 συνεδριάσεις συνολικής διάρκειας σαράντα ενός(41) ωρών, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Ακαδημαϊκοί Καθηγητές, καθώς και εκπρόσωποι φορέων, Σωματείων, Οργανώσεων και Ιδρυμάτων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

## II. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

### 1 Α. Ελληνική παιδεία του εξωτερικού (Γλώσσα – Ελληνικά σχολεία – Πολιτισμός) - Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας

- 1 **Κωνσταντίνος Μπλούχος**
- 2 Έλενα Ράππη
- 3 Ιωάννης Γκιόκας
- 4 Εμμανουήλ Θραψανιώτης
- 5 Ολυμπία Τελιγορίδου
- 6 Κυριακή Μάλαμα
- 7 Δημήτριος Κούβελας

### Β. Σύγχρονος Φιλελληνισμός - Διακόσια χρόνια από την επανάσταση του 1821

1. Ιωάννης Αντωνιάδης
2. **Μανούσος Βολουδάκης**
3. Μακάριος Λαζαρίδης
4. Έλενα Ράππη
5. Ευριπίδης Στυλιανίδης
6. Ιωάννης Οικονόμου
7. Ολυμπία Τελιγορίδου
8. Αθανάσιος Δαβάκης
9. Γεώργιος Παπανδρέου
10. Ιωάννης Αμανατίδης
11. Εμμανουήλ Συντυχάκης

### Γ. Ανάδειξη και στήριξη του έργου Συλλόγων, Σωματείων, Οργανώσεων, Ομοσπονδιών καθώς και του ρόλου της Εκκλησίας.

1. **Ιωάννης Αντωνιάδης**
2. Μανούσος Βολουδάκης
3. Δημήτριος Κούβελας
4. Μαρία Απατζίδα
5. Ιωάννης Οικονόμου

6. Θεοδώρα Αυγέρη
7. Ανδρέας Μιχαηλίδης
8. Παναγιώτης Σκουρολιάκος
9. Αθανάσιος Δαβάκης
10. Ιωάννης Αμανατίδης

#### **Δ. Πα.Δ.Ε.Ε. - Οικονομική διπλωματία**

1. Μανούσος Βολουδάκης
2. Δημήτριος Κούβελας
3. Σταύρος Αραχωβίτης
- 4. Γεώργιος Καρασμάνης**
5. Ευστάθιος Κωνσταντινίδης
6. Θεόφιλος Λεονταρίδης
7. Ιωάννης Παππάς

#### **Ε. Brain drain**

1. Μανούσος Βολουδάκης
2. Δημήτριος Κούβελας
3. Μακάριος Λαζαρίδης
4. Ασημίνα Σκόνδρα
5. Σταύρος Αραχωβίτης
- 6. Ευστάθιος Κωνσταντινίδης**
7. Κώστας Σκανδαλίδης
8. Δημήτριος Βίτσας

#### **Στ. Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου.**

- 1. Μακάριος Λαζαρίδης**
2. Ιωάννης Οικονόμου
3. Εμμανουήλ Θραψανιώτης
4. Ανδρέας Μιχαηλίδης
5. Παναγιώτης Σκουρολιάκος
6. Αθανάσιος Δαβάκης
7. Γεώργιος Καρασμάνης

8. Θεόφιλος Λεονταρίδης
9. Ιωάννης Παππάς
10. Ασημίνα Σκόνδρα

**Z. Χωρικές ενότητες (Αφρική, Αλβανία, Χώρες Πρώην Σοβιετικής Ένωσης, Ευρώπη, Αυστραλία, ΗΠΑ, κλπ)**

- 1. Ιωάννης Αντωνιάδης**
2. Δημήτριος Κούβελας
3. Κωνσταντίνος Μπλούχος
4. Ασημίνα Σκόνδρα
5. Θεοδώρα Αυγέρη
6. Δημήτριος Βαγενάς
7. Κώστας Σκανδαλίδης
8. Ιωάννης Παππάς
9. Μάλαμα Κυριακή
10. Δημήτριος Βίτσας

**H. Δίκτυα επικοινωνίας και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης**

- 1. Δημήτριος Κούβελας**
2. Θεοδώρα Αυγέρη
3. Γεώργιος Παπανδρέου
4. Δημήτριος Βίτσας
5. Ευστάθιος Κωνσταντινίδης



### **III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ**

#### **1. Συνεδρίαση της 7ης Αυγούστου 2019**

##### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Εκλογή Προεδρείου

#### **2. Συνεδρίαση της 29ης Αυγούστου 2019**

##### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Προγραμματισμός των εργασιών της Επιτροπής.

#### **3. Συνεδρίαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2019**

##### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Άξονες δράσης – Ορισμός Θεματικών Επιτροπών.

Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσε ο κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού.

#### **4. Συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2019**

##### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από την Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κυρία Σοφία Ζαχαράκη, για θέματα εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

Επίσης, την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ: Ηλίας Νικολακόπουλος, Επίτιμος Πρόξενος του Σουλτανάτου του Ομάν, Ιωάννης Φιλίππου, Πρόεδρος της Ελληνικής Ομοσπονδίας Νοτίου Αφρικής και Χρυσούλα Καρυκοπούλου-Βλαβιανού, Πρέσβης, Διευθύντρια της Διπλωματικής Ακαδημίας.

#### **5. Συνεδρίαση της 10ης Οκτωβρίου 2019**

##### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από τον Πρόεδρο της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών, κ. Νικόλαο Ουζούνογλου, για τη δραστηριότητα της Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών και τα θέματα της Ομογένειας στην Κωνσταντινούπολη. Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Μιχαήλ Μαυρόπουλος, Αντιπρόεδρος ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ, Ελισσάβητ Φερεκίδου, Μέλος ΔΣ της ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ και Όλγα Μαράνου – Χάρτμαν, Πρόεδρος Κεντρικιάδων Αθηνών.

## **6. Συνεδρίαση της 23ης Οκτωβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από τον Επίτροπο Προεδρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Φώτη Φωτίου, για θέματα Διασποράς. Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Αντώνης Διαματάρης, Υφυπουργός Εξωτερικών, Σοφία Ζαχαράκη, Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, Σωτήρης Δελής, πρώην Βουλευτής Σουηδικού Κοινοβουλίου και Αδαμαντία Κλώτσα, Διπλωματική Σύμβουλος της Υπουργού Πολιτισμού κυρίας Μενδώνη.

## **7. Συνεδρίαση της 5ης Νοεμβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από το Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης για τον προγραμματισμό των δράσεων και τις δραστηριότητες του Δικτύου.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Ιωάννα Ζαχαράκη, Πρόεδρος, Γεώργιος Κοντορίνης, Β΄ Αντιπρόεδρος, Ζήσος Λούτσης, Γραμματέας, Αργύριος Παπάζογλου, Ταμίας της Εκτελεστικής Γραμματείας του Δικτύου, Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού και Ιάκωβος Σαρηγιάννης, Γενικός Διευθυντής "Ανατολική ΑΕ", Τεχνική Υποστήριξη Δικτύου.

## **8. Συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από τον Υπουργό Εσωτερικών, κ. Παναγιώτη Θεοδωρικάκο, σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού από τον τόπο διαμονής τους. Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Θεόδωρος Λιβάνιος, Υφυπουργός Εσωτερικών, Κωνσταντίνος Δημητρίου, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Ελληνικών Κοινοτήτων Γερμανίας και Όλγα Σαραντοπούλου, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Αυστρίας, πρώην Γραμματέας ΣΑΕ.

## **9. Συνεδριάσεις της 4ης, 6ης (πρωί), 6ης (μεσημ.), 9ης Δεκεμβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων που βρίσκονται εκτός ελληνικής επικράτειας και τροποποίηση εκλογικής διαδικασίας».

\* (κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)

## **10. Συνεδρίαση της 4ης Δεκεμβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ιατρική στη Διασπορά και Συνεργασία με Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Βασίλειος Κοντοζαμάνης, Υφυπουργός Υγείας, Αστέριος Καραγιάννης, Πρόεδρος του Τμήματος Ιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Καθηγητής Παθολογίας, Κυριάκος Αναστασιάδης, Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Ιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής, Γεώργιος Βέλμαχος, Καθηγητής Χειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Harvard και Διευθυντής Κλινικής Τραύματος, Επείγουσας Χειρουργικής και Εντατικής Θεραπείας στο Massachusetts General Hospital, Παναγιώτης Γιαννούδης, Καθηγητής Ορθοπαιδικής και Τραυματολογίας, Διευθυντής του Ορθοπαιδικού Κέντρου του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Leeds του Ηνωμένου Βασιλείου, Μιχάλης Γκατζούλης, Καθηγητής Καρδιολογίας και Συγγενών Καρδιοπαθειών του Νοσοκομείου Royal Brompton και του Imperial College του Λονδίνου και Βασίλειος Παπαδημητρίου, Καθηγητής Παθολογίας - Καρδιολογίας στο Georgetown University της Ουάσιγκτον, ΗΠΑ και Διευθυντής του Προγράμματος Επεμβατικής Καρδιολογίας, Υπέρτασης και Αγγειακών Νοσημάτων στο VA Medical Center της Ουάσιγκτον, ΗΠΑ και Λεωνίδα Ραππάκης, Α΄ Αντιπρόεδρος Πα.ΔΕΕ.

## **11. Συνεδρίαση της 11ης Δεκεμβρίου 2019**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για τα θέματα της Ομογένειας στην Ίμβρο. Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Στέλιος Πούλαδος, Πρόεδρος του Συλλόγου Ιμβρίων, Παύλος Σταματίδης, Πρόεδρος της Ιμβριακής Ένωσης Μακεδονίας - Θράκης και Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού.

## **12. Συνεδρίαση της 29ης Ιανουαρίου 2020**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συνδιοργάνωση συνεδρίου με την Παγκόσμια Διακοινοβουλευτική Ένωση Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.), με θέμα «Διακόσια χρόνια από την Επανάσταση». Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού και Δημήτριος Καφαντάρης, Γενικός Γραμματέας ΚΕΔΕ.

### **13. Συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου 2020**

#### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Η συνεργασία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για την ενίσχυση των ελληνικών σπουδών στο εξωτερικό.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Νικόλαος Παπαϊωάννου, Πρύτανης Α.Π.Θ., Καθηγητής του Τμήματος Κτηνιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Α.Π.Θ., Ιωάννης Καζάζης, Πρόεδρος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος «ΙΑΣΩΝ» του Α.Π.Θ. και Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού.

### **14. Συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2020**

#### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υφυπουργό Εξωτερικών, κ. Κωνσταντίνο Βλάση, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής, για θέματα αρμοδιότητάς του\*\*

\*\* (κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων)

### **15. Συνεδρίαση της 18ης Ιουνίου 2020**

#### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

«200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση» - Προπαρασκευαστικές ενέργειες για τη διοργάνωση εκδηλώσεων στα Κοινοβούλια και τους Δήμους των χωρών, όπου υπάρχουν εκλεγμένα μέλη ελληνικής καταγωγής.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν: ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. Κωνσταντίνος Βλάσης, ο Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού, κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, η Πρόεδρος της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», κυρία Γιάννα Αγγελοπούλου - Δασκαλάκη, τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.) και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης.

### **16. Συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 2020**

#### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Επαναπροσδιορισμός των δραστηριοτήτων της Επιτροπής, με βάση τις νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν από την υγειονομική κρίση.

## **17. Συνεδρίαση της 22ας Ιουλίου 2020**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Αλλαγή καθεστώτος και μετατροπή της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως σε Ισλαμικό Τέμενος.

## **18. Συνεδρίαση της 29ης Ιουλίου 2020**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

«200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση» (2η συνεδρίαση).

Συνέχιση των εργασιών για τη διοργάνωση εκδηλώσεων στα Κοινοβούλια και τους Δήμους των χωρών όπου υπάρχουν εκλεγμένα μέλη ελληνικής καταγωγής.

Στη συνεδρίαση συμμετείχαν οι κ.κ.: Κωνσταντίνος Βλάσης, Υφυπουργός Εξωτερικών, Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού, Γεώργιος Αποστολάκης, Γραμματέας Επικοινωνίας Α΄ του Υπουργείου Εξωτερικών(εκπρόσωπος Επιτροπής «Ελλάδα 2021»), τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.) και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης.

## **19. Συνεδρίαση της 30ης Σεπτεμβρίου 2020**

### **Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής και ορισμός εισηγητών κατά θέμα.



#### IV. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Θέλω να υπενθυμίσω στους παλαιότερους συναδέλφους και να γνωρίσω στους νεότερους ότι η Επιτροπή μας, όπως και όλες οι Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές, στο τέλος κάθε Συνόδου, συντάσσουν μία Έκθεση, στην οποία παρουσιάζεται η συνολική δράση της Επιτροπής κατά την παρελθούσα περίοδο. Στόχος της σχετικής Έκθεσης είναι να μπορούν στο μέλλον, όσοι επιθυμούν, να μάθουν για την δραστηριότητα της Επιτροπής τη συγκεκριμένη περίοδο και να μείνει και η δραστηριότητα αυτή, η συνοπτική καταγραφή, ως ιστορική παρακαταθήκη στα αρχεία της Βουλής. Ειδικά για τη δική μας Επιτροπή πρέπει να γίνει κατανοητό και γνωστό και περνάει το πνεύμα αυτό μέσα από την σύνταξη της Έκθεσης, το πνεύμα συναίνεσης και καλής συνεργασίας και ομοφωνίας, που πέρα από κόμματα και ιδεολογικές διαφορές, επικράτησε και επικρατεί διαχρονικά στην Επιτροπή μας. Αυτό το πνεύμα πρέπει να αντικατοπτρίζεται και στην Έκθεση και γι' αυτό πάντα ζητούμε και συμμετέχουν οι εισηγητές από όλα τα κόμματα και μπορεί για ένα θέμα να υπάρξουν και δύο εισηγητές από διαφορετικά κόμματα, αν το επιθυμούν. Από την 7η Αυγούστου του 2019 που ξεκίνησε η λειτουργία της Επιτροπής μας, μετά τις εκλογές του Ιουλίου του 2019 με τη νέα της σύνθεση, συνεδρίασε 19 φορές.

Τα θέματα που επεξεργαστήκαμε έχουν να κάνουν με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση και την ενίσχυση της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στους Έλληνες του εξωτερικού, με την θεσμοθέτηση του δικαιώματος της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων του εξωτερικού από τον τόπο διαμονής τους, με την ομογένεια της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου, με την απόφαση του Τούρκου προέδρου να μετατρέψει την Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης σε τζαμί και το αίτημα της ένταξης της διεθνούς αναγνώρισης της γενοκτονίας των Ελλήνων Ποντίων, των Μικρασιατών, των Κωνσταντινουπολιτών, των Καππαδόκων και άλλων από την οθωμανική αυτοκρατορία, στην θεματολογία της ελληνικής διπλωματίας. Πρέπει να πω δε, ότι το ζήτημα αυτό και η συζήτηση του αποτελούσε ταμπού τα προηγούμενα χρόνια στην Επιτροπή μας. Για μας δεν υπάρχει τέτοιο θέμα και οπότε θεωρούμε ότι χρειάζεται και απαιτείται θα το φέρνουμε για συζήτηση.

Συζητήσαμε, επίσης, για την διοργάνωση ενός συνεδρίου με την Πα.Δ.Ε.Ε. και το Δίκτυο Αιρετών Αυτοδιοίκησης με θέμα την διοργάνωση των εκδηλώσεων για τα 200 χρόνια από την επανάσταση το 2021. Θέματα που θα παρουσιαστούν αναλυτικά στην Έκθεση είναι αυτά που συζητάμε. Επίσης, στην Επιτροπή μας

κλήθηκαν και ενημέρωσαν για θέματα αρμοδιότητάς τους ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Παναγιώτης Θεοδωρικάκος για το θέμα της άσκησης του δικαιώματος ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού, η Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας κυρία Σοφία Ζαχαράκη για την εκπαίδευση των Ελλήνων του εξωτερικού και ο Υφυπουργός Εξωτερικών Αρμόδιος για θέματα Απόδημου Ελληνισμού κ. Κωνσταντίνος Βλάσης για θέματα της Ομογένειας.

Επίσης, πραγματοποιήσαμε δύο κοινές συνεδριάσεις με την Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης και Δημόσιας Τάξης και την Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας. Πρέπει να επισημάνω ότι η δραστηριότητα της Επιτροπής και συνολικά του Κοινοβουλίου ανακόπηκε από την υγειονομική κρίση. Έτσι, δυστυχώς δεν μπορέσαμε να πραγματοποιήσουμε σημαντικές προγραμματισμένες συνεδριάσεις και εκδηλώσεις που είχαμε συναποφασίσει να κάνουμε, όπως αυτή με τον γνωστό Έλληνα παρουσιαστή που ζει και δραστηριοποιείται στο Παρίσι τον κ. Αλιάγα και τις συνεδριάσεις για τη διεθνή αναγνώριση της γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής -όπου είχαν κληθεί, ήταν προσκεκλημένοι να συζητήσουν ξένοι επιφανείς μεταξύ των οποίων και ένας τούρκος δημοσιογράφος. Αυτές οι συνεδριάσεις ήταν προγραμματισμένες για 28 Απριλίου και 5 Μαΐου.

Επίσης, η μετακίνηση και τη συνεδρίαση της Επιτροπής μας στην Κομοτηνή -κάτι που θα γινόταν για πρώτη φορά- με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θράκης. Μία πρόταση του συναδέλφου κυρίου Ευριπίδη Στυλιανίδη η οποία δυστυχώς κι αυτή δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί. Ήταν προγραμματισμένη για 8 και 9 Μαΐου του 2019.

Το συνέδριο με την Πα.Δ.Ε.Ε. και το Δίκτυο Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης με θέμα τα 200 χρόνια από την επανάσταση που ήταν προγραμματισμένο για τις 7 Ιουλίου του 2020. Παρόλα αυτά όμως, η Επιτροπή μας αξιοποιώντας και τη σύγχρονη τεχνολογία συνέχισε την δραστηριότητά της θα έλεγα ικανοποιητικά. Πρέπει να πω ότι ορίσαμε και θεματικές ενότητες. Είχαν δηλώσει οι συνάδελφοι θεματική ενότητα στην οποία ήθελαν να συμμετέχουν, δυστυχώς, όμως και αυτή η δραστηριότητα ανακόπηκε. Δεν κατέστη δυνατό, νομίζω μία ή δυο φορές συνεδρίασαν σε κάποιες ενότητες, καθώς ανακόπηκε και αυτό λόγω της υγειονομικής κρίσης.

Είχαμε δύο τηλεσυνεδριάσεις με την Πα.Δ.Ε.Ε. και το Δίκτυο Αιρετών για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση και μάλιστα με σύνδεση με την Αυστραλία, τον Καναδά, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη, όπως θα έχουμε και μεθαύριο στις 14 του μηνός. Η Επιτροπή μας ξεκίνησε τις επισκέψεις της με μία επίσκεψη με ιδιαίτερο συμβολισμό, στον Οικουμενικό Πατριάρχη τον Νοέμβριο του 2019 με

διακομματική εκπροσώπηση. Πρώτη φορά διακομματική επιτροπή της Βουλής επισκέφτηκε τον Πατριάρχη, όπου συμμετείχαν όλα τα κόμματα πλην της Ελληνικής Λύσης. Επίσης, όλα τα κόμματα με εκπροσώπους εννοείται, όχι όλοι.

Επίσης, στις αρχές του Φεβρουαρίου 2020, παραβρεθήκαμε μαζί με τον συνάδελφο τον κ. Μπλούχο, στις εκδηλώσεις για την Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας στη Νάπολη της Ιταλίας και στις 29 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους, 2020, εκπροσώπησε την Επιτροπή μας στην ενθρόνιση του Μητροπολίτη Ιωσήφ στο Μπουένος Άιρες, ο κ. Δημήτρης Βαγενάς από την Ελληνική Λύση.



## **V. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ**



## **A. ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ**

**Εισηγητές: Κωνσταντίνος Μπλούχος - Θεοδώρα Τζακρη**

### **Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας**

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεδρίασε πολλακίς κατά την Α΄ Σύνοδο της ΙΗ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, έχοντας είτε ως άμεσο θέμα ημερήσιας διάταξης είτε ως παρακολούθημα του κύριου θέματος την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό και την «ελληνοφωνία», δηλαδή την διδασκαλία και διάδοση της ελληνικής γλώσσας.

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση του εξωτερικού έχει τεράστια σημασία, εξαιτίας και της παρουσίας μεγάλου αριθμού Ελλήνων Ομογενών στο εξωτερικό. Τα παιδιά των Ελλήνων του εξωτερικού - ανεξαρτήτως γενιάς – χρειάζεται να λαμβάνουν και τη γενική παιδεία, αλλά και τη γνώση της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού, γιατί αυτό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση διατήρησης των δεσμών με την Ελλάδα και διατήρησης της συνείδησης της ελληνικότητας στις επόμενες γενιές των ομογενών.

Πρέπει να εξασφαλίζεται αυτή η δυνατότητα σε κάθε νέο και νέα είτε συνεχίσει τη ζωή του στη χώρα υποδοχής, είτε επιστρέψει στην Ελλάδα. Πρέπει επίσης, να εξασφαλίζεται ότι η παρεχόμενη μόρφωση θα είναι τέτοια, που να μην οδηγεί στη διαμόρφωση περιθωριοποιημένων πολιτών χαμηλού πνευματικού επιπέδου στις χώρες υποδοχής. Να μην αποκόπτει τους νέους από τη χώρα υποδοχής και φιλοξενίας. Στα πλαίσια της συζήτησης στην Επιτροπή αναπτύχθηκε προβληματισμός, σχετικά με το ποιο μπορεί να είναι το πιο κατάλληλο εκπαιδευτικό σύστημα, που να εξασφαλίζει τις παραπάνω προϋποθέσεις (αμιγώς ελληνικά σχολεία, δίγλωσσα κ.λπ.).

Επισημάνθηκε, επίσης, ότι στις σημερινές συνθήκες η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, εξαιτίας των νέων μεταναστευτικών ροών Ελλήνων πολιτών προς τις χώρες του εξωτερικού, χωρίς να υπάρχει αντικειμενικά η δυνατότητα τα τέκνα των οικογενειών τους να εντάσσονται άμεσα στο εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών υποδοχής. Τα μηνύματα από τις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού – ειδικά στην Κεντρική και τη Δυτική Ευρώπη, τις ΗΠΑ και την Αυστραλία- κάνουν λόγο για αύξηση των μεταναστών από την

Ελλάδα, που συνεπάγεται και την ανάγκη κάλυψης των μορφωτικών αναγκών των παιδιών τους, που δεν μπορούν να ενταχθούν στα σχολεία αυτών των χωρών.

#### Θεσμοί ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης

Στο χώρο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό (όπου είναι καταγεγραμμένοι περίπου 30.000 μαθητές και 890 εκπαιδευτικοί), υπάρχουν 5 τυπικοί και άτυποι θεσμοί μόρφωσης, οι οποίοι συχνά δεν καλύπτουν τις παραπάνω μορφωτικές ανάγκες. Πιο συγκεκριμένα:

1. Ο πρώτος θεσμός είναι τα αμιγώς ελληνικά σχολεία. Τα συγκεκριμένα σχολεία αναγνωρίζονται από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι απόφοιτοι αυτών των σχολείων έχουν ευεργετικές ρυθμίσεις όσον αφορά την εισαγωγή τους στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας. Υπάρχουν, επίσης, και διακρατικές συμφωνίες, με χώρες όπως η Γερμανία, η Αυστραλία και ο Καναδάς, που προβλέπουν την ένταξη Ελλήνων Ομογενών στα Α.Ε.Ι. αυτών των χωρών. Σε σχέση με αυτά τα σχολεία διατυπώνονται διαχρονικά προβληματισμοί σχετικά με το θεσμικό τους πλαίσιο, διότι εκ των πραγμάτων δεν διευκολύνεται η διαδικασία ενσωμάτωσης των Ελλήνων μεταναστών στις κοινωνίες των χωρών υποδοχής.
2. Επόμενος θεσμός είναι τα δίγλωσσα σχολεία. Τα σχολεία αυτά παρακολουθούν κατά κύριο λόγο πρόγραμμα, το οποίο αναγνωρίζεται από τη χώρα της υποδοχής και έχουν ταυτόχρονα πρόγραμμα ελληνικών σε μια σειρά μαθημάτων (γλώσσα, ιστορία κ.λπ.).
3. Ο τρίτος θεσμός είναι τα ενταγμένα τμήματα. Δηλαδή, κάποια σχολεία που εντάσσουν τμήματα, τα οποία διδάσκουν αποσπασματικά και ελληνικά.
4. Ο τέταρτος θεσμός είναι τα «Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας» (Τ. Ε. Γ.), τα οποία είναι 120 αναγνωρισμένα ανά τον κόσμο. Ελέγχονται, κυρίως, από συλλόγους της Ομογένειας, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η διασφάλιση της ποιότητας και της παρεχόμενης γνώσης υπό την άμεση ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η εμπειρία που υπάρχει είναι ότι, στα συγκεκριμένα τμήματα, τα παιδιά μπορούν να παρακολουθούν δύο ή τέσσερις ώρες μετρίου επιπέδου ελληνικά.
5. Τα Ευρωπαϊκά σχολεία, τα οποία αποτελούν μια ευρωπαϊκή αποκλειστικότητα. Είναι μια συντονισμένη προσπάθεια παροχής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη μητρική γλώσσα των μαθητών. Σήμερα λειτουργούν 14 Ευρωπαϊκά σχολεία (Ε.Σ.) ανάλογα με τη Χώρα

υποδοχής, που είναι τα εξής: Λουξεμβούργου I (Λουξεμβούργο), Λουξεμβούργου II (Λουξεμβούργο), Βρυξέλλες I (Βέλγιο), Μόλ (Βέλγιο), Βαρέζε (Ιταλία), Καρλσρούη (Γερμανία), Μπέργκεν (Ολλανδία), Βρυξέλλες II (Βέλγιο), Μόναχο (Γερμανία) Κούλαμ (Αγγλία), Βρυξέλλες III (Βέλγιο), Φρανκφούρτη (Γερμανία), Αλικάντε (Ισπανία), Ηράκλειο (Ελλάδα). Σε κάθε σχολείο λειτουργούν διάφορα γλωσσικά τμήματα: αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά, ισπανικά, ολλανδικά, πορτογαλικά, δανικά, σουηδικά, φιλανδικά και ελληνικά. Στα σχολεία αυτά μπορούν να εγγραφούν κατά βάση τα παιδιά των εργαζομένων στα όργανα της Ε.Ε και η εκπαίδευση είναι δωρεάν.

6. Πέραν των ανωτέρω τύπων σχολείων, οι οποίοι αφορούν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τον καθηγητή Ιωάννη Καζάζη υπάρχουν περίπου 250 Έδρες Ελληνικής Γλώσσας (αρχαιοελληνικής και νεοελληνικής) σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Επισημάνθηκε μάλιστα η οιονεί πλην ανεκμετάλλευτη πολιτιστική ισχύς των εδρών αυτών στη διάδοση της ελληνοφωνίας, αλλά και η μη επίτευξη ως τώρα -μάλλον με ευθύνη της ελληνικής πολιτείας- μιας βασικής συνεργασίας και χρηματοδότησης των πολύτιμων αυτών εδρών, ώστε να εργαλειοποιηθούν τρόπον τινά, προς τον σκοπό της διάδοσης της ελληνοφωνίας και του ελληνικού πολιτισμού, ως συστατικών στοιχείων του παγκόσμιου ανθρωπιστικού ιδεώδους και της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Πολλές από τις έδρες αυτές λειτουργούν με χορηγίες Ελλήνων, είτε της Διασποράς είτε της ημεδαπής.

Η Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Σοφία Ζαχαράκη, σε μια από τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής μας, μας διαφώτισε σχετικά με τα αμιγώς ελληνικά σχολεία του εξωτερικού. Θεωρείται πως η ύπαρξη αμιγώς ελληνικού σχολείου στην αλλοδαπή καθιστά απαιτητό το να έχει τον Έλληνα αποσπασμένο εκπαιδευτικό τοποθετημένο στην ώρα του, κατηρτισμένο και εφοδιασμένο με κάθε απαραίτητο προσωπικό και επιστημονικό εφόδιο, ώστε να κερδηθεί κάθε στοίχημα εμπιστοσύνης των ομογενών μας και των κοινοτήτων τους προς το Μητροπολιτικό Κέντρο. Η κυρία Υφυπουργός υπαινίχθηκε ότι για διάφορους λόγους η πολιτεία δεν είναι πάντοτε έτοιμη σε αυτή την υποχρέωσή της. Συχνά, ένας υπό απόσπαση εκπαιδευτικός γίνεται κοινωνός της τοποθέτησής του σε σχολείο της αλλοδαπής λίγες ημέρες πριν ξεκινήσουν τα μαθήματα, δηλαδή αρκετά αργά.

Η κυρία Υφυπουργός ανέφερε πως είναι εφικτό, προς την κατεύθυνση της κατάλληλης προετοιμασίας επιλεγμένων εκπαιδευτικών για απόσπασση σε χώρες του εξωτερικού, να χρησιμοποιήσουμε παλιούς συντονιστές και παλιούς εκπαιδευτικούς, που έχουν θητεύσει σε αυτά τα μέρη, μαζί βέβαια με γνώστες της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό και να αναλάβει ευθύνη κι αρμοδιότητα ακόμα και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Αναφέρθηκε επίσης από την ίδια και η ιδέα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, για να αναλάβει και την επιμόρφωση αυτών των εκπαιδευτικών, για να ξέρουν ακριβώς το συγκεκριμένο, να ξέρουν ακριβώς το περιβάλλον και να ξέρουν και το αντικείμενο, που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν.

Ειρήσθω εν παρόδω ότι εκπρόσωποι της ομογένειας έκαναν αίτημα, ώστε να αξιοποιηθεί ο εκπαιδευτικός κόσμος, που μετανάστευσε μόνιμα ή που είναι γέννημα θρέμμα της ελληνικής κοινότητας στη φιλοξενούσα χώρα.

Στο πλαίσιο της θέσπισης της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας και της υποστήριξης της Ελληνοφωνίας, στις αρχές Φεβρουαρίου, μέλη της επιτροπής μας επισκέφθηκαν ελληνόφωνες περιοχές της Κάτω Ιταλίας. Στο Πανεπιστήμιο του Σαλέρνο από ομάδα φιλελλήνων Ιταλών καθηγητών, με ακροατήριο κυρίως σπουδαστές τους, αναλύθηκε και εξυμνήθηκε η σπουδαιότητα της ελληνικής γλώσσας, η άυλη πολιτιστική κληρονομιά ενός εκ των πυλώνων των ανθρωπιστικών σπουδών, η αρχαία ελληνική. Ας σημειωθεί ότι οι άνθρωποι αυτοί, πολίτες της Ιταλίας εν προκειμένω, ομιλούν και υποστηρίζουν την παγκοσμιότητα της ελληνικής, όχι απλά τα τελευταία λίγα χρόνια, αλλά επί πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Συχνά αναφερόμαστε σε Παγκόσμια Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας και εξαντλούμαστε σε μια ανακύκλωση φιλοφρονήσεων από και προς τον εαυτό μας, ότι δήθεν εμείς, είμαστε άξιοι συνεχιστές και ομιλητές, ενώ συχνότατα είμαστε αδαείς και καταστροφείς της γλώσσας μας. Πρέπει να ωριμάσει μέσα μας, ειδικά στα σχολεία και τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα η ιδέα της θέσπισης εβδομάδας ελληνικής γλώσσας. Ελληνικής γλώσσας όμως, όχι κομμένης και ραμμένης σε ιστορικές περιόδους και σε ιδεολογικές φόρμουλες. Ελληνικής γλώσσας στην ολότητά της.

Επί αυτών των θεμάτων, πολύ σημαντική ήταν η παρέμβαση στην Επιτροπή του Ομότιμου Καθηγητού Φιλολογίας κ. Ιωάννη Καζάζη, Προέδρου του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, ο οποίος κατέθεσε πλήρεις και στοιχειοθετημένες προτάσεις για τη λειτουργία των σχολείων στο εξωτερικό και για τον τρόπο διδασκαλίας και διάδοσης των ελληνικών, ώστε να γίνει αποτελεσματικότερη η ελληνομάθεια. Τα τελευταία 25 και πλέον έτη, έχει αναπτυχθεί ένας καινούργιος κλάδος νεοελληνικών σπουδών, εντελώς νέος. Η μελέτη, η διδασκαλία και η πιστοποίηση της νέας

ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, όχι ως μητρικής, εποχή που συμπίπτει με την ίδρυση και τη δράση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας ως κεντρικής μονάδας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων στην Θεσσαλονίκη με διοικητικά συνυπεύθυνα τα Υπουργεία Εξωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Μέσα από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, διεφάνη η δυνατότητα να παραχθεί ένα στέρεο θεωρητικό έργο σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Common European for Languages, δηλαδή, του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου για τις γλώσσες της Ε.Ε., όπως ακριβώς αυτό ισχύει για όλες τις γλώσσες της Ε.Ε. και, επί τη βάση αυτού, έγινε εφικτός ο σχεδιασμός και η πραγματοποίηση εξετάσεων πιστοποίησης ελληνομάθειας κάθε χρόνο, σε έξι σαφώς περιγεγραμμένα επίπεδα (Α1 - Στοιχειώδης γνώση, Α2 - Βασική γνώση, Β1 - Μέτρια γνώση, Β2 - Καλή γνώση, Γ1 - Πολύ καλή γνώση, Γ2 - Άριστη γνώση).

Επίσης, κατόπιν των εργασιών του Κ.Ε.Γ. έχει διευκολυνθεί για τους υποψηφίους των εξετάσεων αυτών η διαδικασία για την επιτυχία στις εξετάσεις πιστοποίησης, διότι με ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα και με ευρύτατη διεθνή συνεργασία με τους πλέον ειδικούς, έχει εκπονηθεί ένα σύνολο ψηφιακών γλωσσικών πόρων για την ελληνική γλώσσα, το οποίο βρίσκεται σε ιστοσελίδα ([www.greek-language.gr](http://www.greek-language.gr)), ενώ έχει δημοσιευτεί μια ολόκληρη ειδική βιβλιοθήκη για εκδόσεις. Πλέον αυτών, έχει εφαρμοστεί ένα σύνολο προγραμμάτων για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε αυτόν τον τύπο εκπαίδευσης. Το Κ.Ε.Γ. προϊόντος του χρόνου μετατρέπεται σε ένα είδος ψηφιακού εθνικού ινστιτούτου γλώσσας στο πρότυπο ενός ψηφιακού Goethe/British Council/Institut Francais, και με την πρωτοβουλία και τη διαρκή στήριξη της πολιτείας διακομματικά, ετοιμάζεται να συνθέσει την πρότασή του για τα θέματα της αμφίδρομης μετανάστευσης, όπου αλλοδαποί μεταναστεύουν από φτωχές χώρες της Ανατολής και της Αφρικής στην Ελλάδα και Έλληνες μεταναστεύουν για εξειδικευμένη εργασία σε ανεπτυγμένες χώρες για μόνιμη εγκατάσταση.

Οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν είχαν να κάνουν με την ανεπάρκεια και την αναποτελεσματικότητα των μέχρι τούδε φερομένων ως «κατάλληλων» εκπαιδευτικών, οι οποίοι ήταν εκπαιδευμένοι για τη διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής – πρώτης γλώσσας, ενώ είναι ανάγκη να διαθέτουμε εκπαιδευτικούς που να διδάσκουν την ελληνική ως ξένη - δεύτερη γλώσσα. Το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας έχει μελετήσει τις όψεις του προβλήματος και η συνολική του πρόταση έχει τρία στοιχεία:

- Καθολική επέκταση της πιστοποίησης ελληνομάθειας, όπως την κάνουμε με τα ευρωπαϊκά μέτρα και σταθμά, για όλους τους διδασκόμενους στα

ελληνόγλωσσα σχολεία του εξωτερικού και στοίχιση των επιπέδων τους με τα επίπεδα της ντόπιας σχολικής μάθησης.

- Ως προς τους διδάσκοντες: Καθολική επιμόρφωση των διδασκόντων, όλων δηλαδή, στη διδασκαλία της ελληνικής, ως ξένης γλώσσας, εντός και εκτός της χώρας.
- Καθολική σύνδεση της γλωσσικής διδασκαλίας με τη διδασκαλία του πολιτιστικού αντικρίσματος, που έχουν οι λέξεις ως έννοιες, μέσω της μικροβιογράφησης των εννοιών αυτών στη διαχρονική τους πορεία και η δημιουργική και η εντατική χρήση πάντα των νέων τεχνολογιών.

Τα ευεργετήματα της πιστοποιημένης γνώσης της ελληνικής μπορούν να γίνουν κατανοητά και με μια γενναία διαφημιστική καμπάνια, που πιθανότατα θα πολλαπλασιάσει θεαματικά μέσα σε μια δεκαετία τον αριθμό των 6.500 υποψηφίων, των οποίων πιστοποιείται η ελληνομάθεια κάθε χρόνο.

Η Ελληνική Πολιτεία πρέπει να αναλάβει ένα μακρόπνοο πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης, χρησιμοποιώντας το Κ.Ε.Γ., την τεχνογνωσία που κατέχει και προσφέρει, και φυσικά όλα τα ευεργετήματα της τεχνολογίας.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων πρέπει να συμβληθεί επίσης με τις 250 περίπου πανεπιστημιακές έδρες ελληνικών σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής, ούτως ώστε αυτές να προσθέσουν στα διδακτικά και ερευνητικά τους έργα και το καθήκον της παραγωγής και επιμόρφωσης δασκάλων της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Αυτό δεν το κάνουν ή, αν το κάνουν, από τις 250 έδρες, συμβαίνει σε 5 ή 6 περιορισμένες περιπτώσεις. Να γίνει όμως αυτό σε αριθμούς, που να καλύπτουν τη ζήτηση στον άμεσο περίγυρο στις χώρες τους.

Σε ένα πιο απτό για την ελληνική πραγματικότητα επίπεδο επισημάνθηκαν επίσης τα εξής προβλήματα:

Η περικοπή του επιμισθίου των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, που ήταν πενταετές και ελαττώθηκε στα τρία χρόνια, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει κίνητρο από προσοντούχους εκπαιδευτικούς να αποσπαστούν στο εξωτερικό, λόγω έλλειψης κυρίως του οικονομικού κινήτρου.

Η πολύ μεγάλη μείωση του προϋπολογισμού, που συνέβη τα προηγούμενα χρόνια. Το 2011, οι πόροι που διετεθήσαν στην ελληνόγλωσσα εκπαίδευση ήταν περίπου 57 εκατομμύρια ευρώ. Το 2015 ήταν το ιστορικό χαμηλό, με 9 εκατομμύρια ευρώ. Πολύ δύσκολο να γίνει κάτι με αυτούς τους πόρους. Στη συνέχεια, οι πόροι αυξήθηκαν σε 16 εκατομμύρια ευρώ, καθώς επίσης και το επιμίσθιο, κατά έναν ακόμη χρόνο (ανήλθε στα τέσσερα χρόνια).

Υπό αυτές τις συνθήκες, η κάλυψη των κενών κατά μέσο όρο είχε φτάσει περίπου στο 78%.

□ Ατονεί το ενδιαφέρον από ελληνόπαιδες τρίτης και τέταρτης γενιάς για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση.

□ Σημειώθηκαν υπομνήματα που μιλούν για ελλείψεις εκπαιδευτικών, βιβλίων, καθώς και για προβλήματα στέγασης, για ακατάλληλα κτίρια, ακόμα και για απειλές εξώσεων, για σοβαρά προβλήματα στις μετακινήσεις μαθητών, ιδιαίτερα σε μεγάλες πόλεις, όπως το Βερολίνο, με τεράστιες αποστάσεις.

Αντιδιαμετρικά προς τα προβλήματα επισημάνθηκαν και θετικές εξελίξεις:

□ Η ψήφιση του ν.4415/2016, ως τομής που λαμβάνει υπ' όψιν της τις νέες συνθήκες που υπήρχαν στη χώρα μας. Δίνει τη δυνατότητα να αντιμετωπισθούν προβλήματα, όχι πάντα με οριζόντιο τρόπο (άλλα προβλήματα έχει η Γερμανία, άλλα οι ΗΠΑ κλπ). Επίσης, προβλέφθηκε η εξ αποστάσεως διδασκαλία.

□ Δημιουργήθηκε νηπιαγωγείο στις Βρυξέλλες, αλλά και διάφορα ΤΕΓ σε αρκετές χώρες της Ευρώπης και της Αφρικής.

□ Ο ελληνισμός της Αφρικής, που βοηθάει σημαντικά τους Έλληνες εκπαιδευτικούς.

□ Η Σχολή «διαμάντι» Σαχέτι, στο Γιοχάνεσμπουργκ, όπου φοιτούν 1.400 παιδιά. Τα 1.000 είναι Έλληνες και τα 400 είναι φιλέλληνες και σε αυτό το σχολείο διδάσκεται η ελληνική γλώσσα, τα ελληνικά ήθη και έθιμα, χοροί και μουσική.

□ Στις χώρες του Κόλπου (τουλάχιστον σε Κατάρ, Μπαχρέιν, Κουβέιτ και Σαουδική Αραβία), ο Ελληνισμός είναι οργανωμένος, τουλάχιστον διαδικτυακά και υπάρχει συνεχής επαφή με την ελληνική πραγματικότητα. Στο Ομάν υπάρχει μια μικρή κοινότητα (περίπου 30 παιδιά). Στο Κατάρ, δειλά - δειλά από το 2007 έχει ξεκινήσει ένα ελληνικό σχολείο. Στη Σαουδική Αραβία επίσης, γίνονται κάποιες κινήσεις, αλλά είναι δύσκολο να προμηθευτούν οπτικοακουστικό υλικό για τα παιδιά.

Προτάσεις για το σήμερα

Οι προτάσεις, που κατατέθηκαν στις συζητήσεις της Επιτροπής, αφορούν αφενός υποχρεώσεις της μητροπολιτικής διοίκησης, δηλαδή του ελληνικού οργανωμένου κράτους, αφετέρου ιδέες για καλύτερη και αποτελεσματικότερη αυτό-οργάνωση των ελληνικών κοινοτήτων της ομογένειας.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τις προτάσεις αυτές, έχει την απόλυτη υποχρέωση της διασφάλισης της λειτουργίας των σχολείων, φροντίζοντας ιδιαίτερα την «παρουσία» των εκπαιδευτικών από την αρχή της σχολικής χρονιάς.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, συνεργαζόμενο με το Υπουργείο Εξωτερικών και με τις κατά τόπους Ελληνορθόδοξες Χριστιανικές Μητροπόλεις οφείλει να συμβάλει στην διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευρωπαϊκή ενοποίηση – για την ήπειρό μας - τον ψηφιακό κόσμο (με τις πολλαπλές δυνατότητές του) και την όλο και πιο έντονη διεθνή συνεργασία μεταξύ των κρατών. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές πολιτικές, προσανατολισμένες στο εκπαιδευτικό στάτους των χωρών υποδοχής.

Σε ό,τι αφορά τις ευρωπαϊκές χώρες οφείλουμε να συστηματοποιήσουμε την προαγωγή της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης, ειδικά σε ό,τι αφορά τις περιπτώσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αν και υπάρχει από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων μια κατ' αρχήν καλή εικόνα των ελληνογενών και κυπριακών κοινοτήτων στο εξωτερικό, χρειαζόμαστε τη δημιουργία ενός άρτιου μηχανισμού χαρτογράφησης του σχετικού εκπαιδευτικού πεδίου (πού έχουμε σχολεία; Πού και πόσους μαθητές έχουμε; Τι εκπαιδευτικούς χρειαζόμαστε;). Κατόπιν, να θέσουμε σε εφαρμογή έναν μηχανισμό διαρκούς έρευνας των τάσεων των ελληνικών κοινοτήτων για το μέλλον τους, σε σχέση με τις χώρες διαμονής και στη σχέση τους με την μητέρα πατρίδα. Η μετανάστευση προς το εξωτερικό είναι διαρκής και η ζωή των ομογενών μας είναι μια δυναμική διαδικασία, με συνεχείς αλλαγές και ανατροπές.

Χρειάζεται οπωσδήποτε και άριστη συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων και όλες τις ελληνορθόδοξες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις. Η Ελληνορθόδοξη Εκκλησία σε πολλές περιοχές της υφελίου είναι ο βραχίονας του ελληνικού πολιτισμού και του ελληνικού κράτους.

Είναι επιτακτική εθνική ανάγκη να διαμορφωθεί ένα μακρόπνοο πρόγραμμα γενικής αναβάθμισης της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης σε ένα διεθνές περιβάλλον, που γίνεται όλο και πιο ανταγωνιστικό, αλλά και πιο εξωστρεφές στους θεσμούς της μάθησης. Συνάμα, με αφορμή τις φιλότιμες προσπάθειες ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, της Εκκλησίας και των πανεπιστημιακών δασκάλων της αλλοδαπής, είναι τεράστια η ανάγκη στήριξης και ανάπτυξης της ελληνομάθειας για αλλοδαπούς.

Επείγει να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν σε μεγάλες περιοχές δίγλωσσα ελληνικά σχολεία (ελληνο-αμερικανικά, ελληνο-αυστραλιανά, ελληνο-καναδικά, ελληνο-γερμανικά, ελληνο-αγγλικά, ελληνο-βελγικά κ.λπ.) υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, με αυστηρά επιλεγμένο διδακτικό προσωπικό, αξιολογούμενο και υποστηριζόμενο και φυσικά με άριστες εγκαταστάσεις, υποδομές και εξοπλισμό. Στα

σχολεία αυτά, Νηπιαγωγεία – Δημοτικά – Γυμνάσια – Λύκεια, θα διδάσκεται το σχολικό πρόγραμμα της κάθε χώρας (αμερικανικό, αυστραλιανό, γερμανικό, αγγλικό κ.λπ.) παράλληλα με ένα δεύτερο ελληνικό πρόγραμμα (γλώσσα, ιστορία, γεωγραφία, ελληνικός πολιτισμός) και, στις μη αγγλόφωνες χώρες, με συστηματική επίσης διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας.

Τέτοια δίγλωσσα σχολεία αναγνωρισμένης αξίας θα συγκεντρώσουν με περηφάνεια και χωρίς δισταγμό ως μαθητές, κατά προτεραιότητα μεν τα παιδιά της Ελληνικής Ομογένειας, αλλά παράλληλα -εφόσον είναι σχολεία κύρους, με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και επιτυχίες, καθώς και αποδοχή των αποφοίτων τους σε μεγάλα Πανεπιστήμια- και πολλά παιδιά των γηγενών κατοίκων (Αμερικανών, Αυστραλών, Καναδών, Γερμανών, Άγγλων κ.λπ.), οι οποίοι θα εμπιστεύονται τα σχολεία αυτά και θα θέλουν τα παιδιά τους να φοιτήσουν σε σχολεία μεγάλου εκπαιδευτικού κύρους και δη, με ευρωπαϊκό ελληνικό υπόβαθρο (αναφέρθηκε ανωτέρω η Σχολή ΣΑΧΕΤΙ στη Νότια Αφρική, ενώ παράδειγμα προς μίμηση αποτελεί και το «Αρσάκειο» Τιράνων). Τα σχολεία αυτά θα έχουν αυτόν τον πρόσθετο μορφωτικό παράγοντα: την επαφή (και των μη ελληνικής καταγωγής μαθητών) με τον ελληνικό πολιτισμό, την ελληνική γλώσσα και τα κείμενα μεγάλων Ελλήνων διανοητών. Πρόκειται για ένα μορφωτικό κεφάλαιο, που εκτιμάται πολύ από τους ξένους και που βοηθάει αποφασιστικά στην καλλιέργεια της σκέψης, όταν διδάσκεται σωστά, με κατάλληλη μέθοδο και ειδικά βιβλία.

Επίσης, ως προς τη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας, για να έχει άμεσα και γρήγορα αποτελέσματα και να μη «σέρνεται», όπως συμβαίνει σήμερα, παρά τον μακρό και πολύ χρόνο που καταλαμβάνει, πρέπει να γίνεται με σύγχρονη μέθοδο διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, που διαφέρει σημαντικά από τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας. Φυσικά, τα δίγλωσσα ελληνικά σχολεία θα είναι ιδιωτικά σχολεία, κατά κανόνα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δηλαδή με δίδακτρα, αλλά και με αρκετές υποτροφίες για άριστους μαθητές μειωμένης οικονομικής δυνατότητας. Η χρηματοδότησή τους (με αρχικό καταπίστευμα που θα εξασφαλίζει την ακώλυτη λειτουργία τους) θα είναι μέλημα των επιχειρηματιών, που θα αποτελούν το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, η οποία θα διοικεί το σχολικό συγκρότημα.

Σε επίσκεψη του πρωθυπουργού κ. Κυριάκου Μητσοτάκη με διπλωματική ομάδα στις αρχές του 2020 στη Βοστώνη, αποφασίστηκε η χρηματοδότηση ελληνικού κολλεγίου, που υπάρχει εκεί από τη δεκαετία του 1930. Ήταν μια κίνηση προς τη σωστή κατεύθυνση και θα πρέπει η Μητροπολιτική Ελλάδα να κινηθεί στοχευμένα σε ανάλογες εκπαιδευτικές μη κρατικές μονάδες του εξωτερικού, τις

οποίες έφτιαξαν «των Ελλήνων οι κοινότητες». Η Μητροπολιτική Ελλάδα δεν είναι πάντοτε σε θέση να ρυθμίζει και να παρακολουθεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες των ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Μπορεί όμως να οργανώσει έναν συνεχή επιδοτούμενο εκπαιδευτικό τουρισμό, όπου καλοκαιρινές διαμονές σε κατασκηνώσεις και τουριστικά θέρετρα να συνδυάζονται με προγράμματα ελληνομάθειας σε εφήβους, ή εμπλουτισμό της ημεδαπής με επιστημονικές προτάσεις ομογενών επιστημόνων, κάτι που εισηγήθηκε σχετικά πρόσφατα ο περίφημος Έλληνας καθηγητής των ΗΠΑ, κ. Κωνσταντίνος Δασκαλάκης.

### **Προτάσεις της βουλευτού κυρίας Θεοδώρας Τζάκρη**

Η κυρία Θεοδώρα Τζάκρη, με δεδομένες τις αποκαρδιωτικές διαπιστώσεις, εφόσον μέχρι το 2015 είχαν υποχωρήσει οι διαθέσιμοι πόροι για τα ελληνικά σχολεία στο εξωτερικό στο συμβολικό ποσό των 9 εκατομμυρίων ευρώ τον χρόνο, δηλαδή περίπου 10 φορές μικρότερο από τα προ κρίσης επίπεδα. Παρότι κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ανήλθαν σε 16 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο, εντούτοις εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Με δεδομένη την ανάγκη δημιουργίας μιας δυνατής υπερκομματικής συμμαχίας, που θα οδηγήσει στην αύξηση των διαθέσιμων πόρων για την εκπαίδευση όχι μόνο των νεαρών Ελληνίδων και Ελλήνων του εξωτερικού, αλλά και των ενηλίκων οι οποίοι, όταν ήταν μαθητές, δεν είχαν πρόσβαση στο αγαθό της ελληνικής παιδείας, προτείνει την ανάληψη από την Επιτροπή μας ενός ουσιαστικού εισηγητικού ρόλου, στο πλαίσιο μιας διακομματικής συλλογικής απόφασης, που θα καταλήξει στην παραγωγή νομοθετικού έργου, με στόχο όχι μόνο την αυτονόητη ισχυρή χρηματοδότηση και στελέχωση των ελληνικών σχολείων, αλλά και την θεσμοθέτηση δομών δια βίου μάθησης με σεμιναριακή μορφή, για όλους τους βάσει του νόμου διαμένοντες στο εξωτερικό νεοεγγραφέντες στους εκλογικούς καταλόγους.

Η τεχνολογία το επιτρέπει και η ιστορική συγκυρία μας υποχρεώνει να πράξουμε το εθνικά ωφέλιμο.

Η πρότασή της είναι σαφής και ξεκινά από το να αποφασισθεί άμεσα η έναρξη επαφών με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, τους μορφωτικούς ακολούθους μας στο εξωτερικό και φυσικά τους φορείς της Ομογένειας και πριν την λήξη της τρέχουσας εκπαιδευτικής περιόδου να έχουμε μια σαφή εικόνα χρονοδιαγράμματος και προϋπολογισμού των απαιτούμενων δράσεων, είτε αυτές αφορούν στην φυσική ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών δομών, είτε αυτές αφορούν σε τεχνολογικού

χαρακτήρα παρεμβάσεις και συνέργειες, που αποσκοπούν στην ικανοποίηση των σκοπών στους οποίους αναφέρθηκε.

Πιο συγκεκριμένα, η πρόταση της κυρίας Τζάκρη έχει ως εξής:

1. Άμεση έναρξη επαφών με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, τους μορφωτικούς ακολούθους μας στο εξωτερικό και φυσικά τους φορείς της Ομογένειας που θα καταλήγει στην ευκρινή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.
2. Να καταρτιστεί χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμός αναφορικά με τις ανάγκες ενδυνάμωσης των υφισταμένων δομών, λειτουργίας νέων δομών σε φυσική ή ψηφιακή μορφή, αλλά και των τεχνολογικών παρεμβάσεων και συνεργειών που απαιτούνται, ώστε να επανασυνδεθούν με τρόπο έγκυρο και επίκαιρο οι Έλληνες της Διασποράς με το τρέχον ευρωπαϊκό και εθνικό, πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό κεκτημένο.
3. Στο πλαίσιο αυτό, πρότεινε την άμεση χρηματοδότηση και ανάθεση εκπόνησης μελέτης και παραγωγής ενός ψηφιακού εγχειριδίου πολιτικής αγωγής, που θα αποστέλλεται σε κάθε νέο εγγεγραμμένο στους εκλογικούς καταλόγους Έλληνα του Εξωτερικού. Αυτό θα είναι διαθέσιμο και από τον ιστότοπο της Βουλής των Ελλήνων, που θα επικαιροποιεί την γνώση των Ελλήνων του Εξωτερικού για το τωρινό πολιτικό οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο στην χώρα, όπως αυτό διαμορφώνεται στο πλαίσιο της ενιαίας Ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά και του εθνικού νομοθετικού έργου.



## **B. Η ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

### **Εισηγητές: Μανούσος Βολουδάκης – Θεοδώρα Τζάκρη**

Η Επιτροπή έθεσε ως προτεραιότητα την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων της Βουλής με τους θεσμούς εκπροσώπησης της Ομογένειας. Σκοπός της προσπάθειας είναι να ενισχυθεί η φωνή του Ελληνισμού σε ολόκληρο τον κόσμο αλλά και να διατηρηθούν ζωντανοί οι δεσμοί των Ομογενών με την πατρίδα, τη γλώσσα, τον πολιτισμό, την ιστορία, αλλά και τη σύγχρονη ζωή της.

Η Επιτροπή επιδιώκει να επιτύχει τον τελικό αυτόν στόχο, συμπεριλαμβάνοντας στο σχεδιασμό της όλες τις κατηγορίες της Ομογένειας: τους μετανάστες των παλαιότερων εποχών, τους μετανάστες του νεότερου κύματος της περιόδου της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, τους Ρωμιούς της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου, αλλά και όλους τους ανθρώπους με ελληνική συνείδηση που βρίσκονται οπουδήποτε στον κόσμο.

Η Επιτροπή κατά την παρελθούσα Σύνοδο, έδωσε κατά τη φάση του σχεδιασμού των εργασιών της ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία με την Παγκόσμια Διακοινοβουλευτική Ένωση του Ελληνισμού, με το Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών της Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης, αλλά και με τα Πατριαρχεία και τις κατά τόπους Ελληνορθόδοξες Εκκλησίες. Στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις κοινότητες των Ελλήνων επιστημόνων του εξωτερικού, η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να συνεδριάσει με τη συμμετοχή διαπρεπών Ελλήνων γιατρών της Ομογένειας. Κατά τον σχεδιασμό αλλά και την υλοποίηση όλων των δράσεων, η Επιτροπή συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών, όπως ανέκαθεν.

Μέρος του ανωτέρω σχεδιασμού, εν όψει της επετείου των 200 ετών από την Επανάσταση του 1821, απετέλεσε και η διοργάνωση εκδηλώσεων στην Οδησό, ως τόπου ίδρυσης της Φιλικής Εταιρείας, με τη συμμετοχή των εκεί ομογενειακών οργανώσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή υπήρξε συνεργασία και με την Επιτροπή 2021.

Λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, προφανώς οι δυνατότητες υλοποίησης δράσεων και δια ζώσης συναντήσεων περιορίστηκαν σημαντικά. Πραγματοποιήθηκαν όμως μια σειρά συνεδριάσεις, το βασικό περιεχόμενο των οποίων συνοψίζεται στις επόμενες σελίδες. Σε αρκετές από τις συνεδριάσεις αυτές συμμετείχαν διαδικτυακά και εκπρόσωποι της Ομογένειας.

Οι σχέσεις της Ομογένειας με την Ελλάδα αναλύθηκαν στη βάση του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης και των Ελλήνων Ιατρών στη Διασπορά και τη Συνεργασία τους με τα Ελληνικά Πανεπιστήμια

1. Το Δίκτυο **Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης** είναι ένας θεσμός, ο οποίος ιδρύθηκε το 2001 και στον οποίο συμμετέχουν οι Έλληνες της Διασποράς, που εκλέγονται και δραστηριοποιούνται στις τοπικές ή περιφερειακές αρχές των τόπων κατοικίας τους. Στο Δίκτυο συμμετέχουν ενεργά πάνω από 400 αιρετοί της Αυτοδιοίκησης, από το σύνολο σχεδόν των χωρών όλης της Ευρώπης (περίπου 140 άτομα έχουμε στις χώρες της Ευρώπης και πάνω από 350 εκλεγμένοι προέρχονται από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης).

Από πλευράς του Δικτύου αναφέρθηκαν οι δράσεις:

- Συνεργασία, με την Τοπική Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση, προώθηση θεμάτων που αφορούν τις πολιτείες, προώθηση αδελφοποιήσεων πόλεων (ήδη έχουμε πάρα πολλές αδελφοποιήσεις, καθώς και άλλες, που είναι υπό οργάνωση).
- Βασικός στόχος είναι ένα άνοιγμα παγκόσμιο, ώστε να υπάρξουν επαφές και με την Αυστραλία, την Αμερική, τον Καναδά. Έχει γίνει ήδη το πρώτο βήμα και ο ένας εκπρόσωπος από την Αυστραλία, θα λαμβάνει μέρος στις συσκέψεις του Δικτύου, μέσω skype.
- Το 2012 εκδόθηκε το εγχειρίδιο «Διαμονή και Εργασία στη Γερμανία», με χρήσιμες πληροφορίες για τους νεοφερμένους Έλληνες, που είχε μεγάλη ζήτηση και μεταφράστηκε σε άλλες έξι γλώσσες.
- Συνέδρια, που έχουν πραγματοποιηθεί στην Τιφλίδα, στο Σότσι της Ρωσίας, ημερίδες στην Ουκρανία, στη Μαριούπολη και το Ντονέτσκ, όπου έγιναν εισηγήσεις σε διάφορους τομείς που απασχολούν τον απόδημο ελληνισμό.

**Θέματα που απασχολούν το Δίκτυο είναι:**

- Η ψήφος των Αποδήμων με τη συμμετοχή του συνόλου της Ομογένειας
- Η λειτουργία του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας
- Αναφορικά με τη Γερμανία, η αδυναμία πλήρωσης 480 θέσεων, που η γερμανική διοίκηση πρότεινε να καλυφθούν στην αστυνομία από Έλληνες που κατοικούν στη Γερμανία, και δυστυχώς έχουν συμπληρωθεί μόνο 21. Το ίδιο συμβαίνει και με άλλες υπηρεσίες. Οι Έλληνες αδιαφορούν, διότι θεωρούν ότι ο μισθός είναι χαμηλότερος από

μια αντίστοιχη θέση στον ιδιωτικό τομέα ή/και ότι θα εγκλωβιστούν για όλη τους τη ζωή στη Γερμανία. Επίσης, φθίνει συνεχώς ο αριθμός των Ελλήνων στα πολιτικά δρώμενα της Γερμανίας.

- Μεγάλο πρόβλημα έχει προκύψει με το θέμα της υφαρπαγής των περιουσιών της ελληνικής μειονότητας που κατοικεί στην Αλβανία, με στόχο να εκδιωχθούν οι Έλληνες από τις περιοχές αυτές.

#### **Άλλα προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν:**

- Να υπάρξει μια συνολική και σφαιρική πρόταση για την ανάπτυξη συνολικά και της πολιτιστικής διπλωματίας και ειδικότερα όσον αφορά στις υποτροφίες, στον σχεδιασμό των εδρών νεοελληνικών, αρχαιολογικών σπουδών, στην UNESCO (σε σχέση με τον ναό της Αγίας Σοφίας), κλπ.
- Η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας
- Η αναγνώριση των σπουδών από ΔΟΑΤΑΠ (κυρίως από την Αγγλία λόγω του BREXIT )
- Αναφορικά με τον ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου: Μεταξύ άλλων, τα σχολεία, η έλλειψη καθηγητών, το θέμα με τα πτυχία, το θέμα του οικοτροφείου της Πριγκήπου, η εγγραφή στο Δημοτολόγιο όσων γεννήθηκαν ανάμεσα στο 1964 και το 1987 από δύο γονείς που προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη και μια σειρά από άλλα θέματα.

#### **Προτάθηκε:**

- Ειδικά για το θέμα της υφαρπαγής των περιουσιών της ελληνικής μειονότητας που κατοικεί στην Αλβανία, η σύγκληση της Επιτροπής ειδικά γι' αυτό το ζήτημα, η πληροφόρηση σε βάθος και ο συντονισμός με τις αντιπροσωπείες της Βουλής στα διεθνή fora, στη Διακοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης και στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του NATO που ασχολείται με ζητήματα κράτους δικαίου.
- Το δίκτυο να αξιοποιήσει τα προγράμματα Ελληνικών σπουδών στα πανεπιστήμια, την μεταφορά της εμπειρίας από τις ευρωπαϊκές χώρες στο ζήτημα της «πράσινης» μετάβασης στην ενέργεια και να συμβάλλει στην αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων.

2. Για τη **συνεργασία των Ελλήνων Ιατρών με τα Ελληνικά Πανεπιστήμια** αναφέρθηκαν τα εξής:

- **Το συνέδριο Hellenic Diaspora Medical Forum** διοργανώθηκε στις 6 και 7 Δεκεμβρίου 2019, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών, Υγείας και Ανάπτυξης, με πρωτοβουλία του Τμήματος *της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ*, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας του με αντίστοιχες ιατρικές σχολές του εξωτερικού, όπου εργάζονται και διδάσκουν επιφανείς Έλληνες επιστήμονες και τη δημιουργία ενός δικτύου ερευνητικής, εκπαιδευτικής, διοικητικής και επαγγελματικής δραστηριότητας, που θα αναβαθμίσει τη λειτουργία του Τμήματος
- Η αναβάθμιση του ρόλου του Πανεπιστημίου σε φορέα καινοτομίας, επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης για τη Θεσσαλονίκη και για τη χώρα μας γενικότερα.
- Υπογραμμίστηκε η ευρύτητα του πεδίου συνεργασίας στα τρία κύρια στοιχεία της ακαδημαϊκής ζωής: την κλινική πράξη, τη διδασκαλία και την έρευνα.
- Η διάχυση νέων τεχνικών και νέων μεθόδων στην ιατρική.
- Προτάθηκε η δημιουργία στη Θεσσαλονίκη ενός σχολείου συγγενών καρδιοπαθειών, ως ένας πρωτοπόρος χώρος για εκπαίδευση και για έρευνα, (Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και Αριστοτέλειο Σχολείο Συγγενών Καρδιοπαθειών), που να καλύψει όλο το εύρος των κλινικών αναγκών των ασθενών.
- Ζητήθηκε από του επιστήμονες ιατρούς του εξωτερικού να βοηθήσουν, για να ενδυναμώσουμε το σύστημα υγείας στη χώρας μας, αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα, ιδίως στις ιατρικές επιστήμες, αλλά και στις υπόλοιπες επιστήμες, στη βάση των ιδεών, εμπειριών από τις προηγμένες χώρες που ζουν.
- Τέθηκε το θέμα ανάδειξης του ιατρικού τουρισμού.
- Απαιτείται οργανωμένη προσπάθεια, ώστε να δημιουργηθεί μια οργάνωση, που να έλξει πάλι κυρίως τους νέους ανθρώπους που έφυγαν τα τελευταία δέκα με δεκαπέντε χρόνια και «κρατούν ζωντανή την Ελλάδα μέσα στις καρδιές τους».
- Επίσης να δημιουργηθεί ένα εθνικό σύστημα τραύματος, το οποίο θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στην ελληνική κοινωνία, όχι μόνο γιατί θα σώσει ζωές, αλλά γιατί αυτές οι ζωές, επειδή είναι συνήθως νεαρές ζωές, θα επανενταχθούν στην κοινωνία και θα πληρώσουν το κόστος της νοσηλείας τους.

- Η ανάπτυξη σχέσεων με τους εκλεγμένους στο πολιτικό σύστημα των χωρών που ζουν. Αναφέρθηκε η συμβολή του Ελληνο-αμερικανικού Επιμελητηρίου στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας
- Προτάθηκε η ανάπτυξη της φαρμακοβιομηχανίας. Η Ελλάδα είναι ιδανική χώρα για την ανάπτυξη της φαρμακοβιομηχανίας, για την ανακάλυψη και εξέλιξη νέων φαρμάκων.
- Προτάθηκε η ανάπτυξη ιδιωτικών πανεπιστημίων.

#### **ΠΡΟΤΑΣΗ ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΤΖΑΚΡΗ**

**Πρώτον**, πρέπει να διασυνδεθεί το **Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης με την ΚΕΔΕ, την Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.Π.Ε) και με την ΕΕΤΑΑ** (Ελληνική Εταιρεία Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης Α.Ε), προκειμένου να εισάγουμε και να εξάγουμε τεχνογνωσία στον τομέα της Αυτοδιοίκησης, αλλά και να δημιουργήσουμε λειτουργικές γέφυρες συνεργασίας, εκεί που σήμερα υπάρχει το απολύτως τυπικό και επιδερμικό συμβολικό καθεστώς των αδερφοποιήσεων πόλεων.

**Δεύτερον**, θα πρέπει να αναπτυχθεί **ένα μητρώο ομογενών αιρετών, με συντονιστική επιτροπή ανά κράτος τους αιρετούς που συμμετέχουν στο δίκτυο**, με στόχο την κινητοποίηση αυτού του δικτύου, ώστε όχι μόνο να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα οι περισσότεροι κατά το δυνατόν ομογενείς στις επερχόμενες εθνικές εκλογές, αλλά και να αξιοποιηθούν ως τοπικοί, περιφερειακοί και εθνικοί συνεργάτες της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς στη διάδοση του ψηφιακού εγχειριδίου πολιτικής αγωγής, που έχει προταθεί από την κυρία Τζάκρη να συνταχθεί, ώστε ο επιδιωκόμενος αριθμός συμμετοχής στις εθνικές μας εκλογές να προσλάβει και τα χαρακτηριστικά της ποιότητας, που απαιτεί η κρισιμότητα των συγκυριών.

**Τρίτον**, ανάλογα με την πορεία της πανδημίας, **προτείνεται η διοργάνωση φυσικών ή και ψηφιακών ημερίδων**, σε συνεργασία με όλους τους προαναφερθέντες φορείς (**Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης κλπ**), προκειμένου με την κατάλληλη προεργασία, να συλλεχθούν θέσεις και προτάσεις για μια νέα και πιο λειτουργική σχέση Ελλάδας και Αποδήμων.

**Τέταρτον**, τη δημιουργία **ψηφιακού δικτύου – forum, με την συμμετοχή Αποδήμων και Ελλήνων αιρετών**, έτσι ώστε να μη χάνονται στον δαίδαλο της γραφειοκρατίας επίκαιρες προτάσεις και απόψεις που σήμερα τυγχάνουν απλώς υπηρεσιακής αντιμετώπισης.

**Πέμπτον**, σε συνεργασία με τους εγχώριους φορείς αιρετών, να δημιουργηθεί για πρώτη φορά **ένα ψηφιακό help desk**, όπου θα μπορούν οι Απόδημοι να απευθύνονται για πρακτικά θέματα και οι αρμόδιοι συνεργάτες να απαντούν, όπου είναι εφικτό, ή να παραπέμπουν τα θέματα προς απάντηση στους αρμόδιους εγχώριους φορείς. Η Ελληνική Πολιτεία οφείλει να αποδείξει ότι αλληλεπιδρά σε πραγματικό χρόνο με τα πρακτικά ζητήματα που απασχολούν τους Αποδήμους. **Στην ουσία προτείνεται η ίδρυση ενός ψηφιακού ΚΕΠ του Απόδημου Ελληνισμού.**

## **Γ. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ**

### **Εισηγητής: Ιωάννης Αντωνιάδης**

Στην Αθήνα, στις 22 Ιουλίου 2020, ημέρα Τετάρτη και ώρα 15.10', στην Αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» (πρώην Αίθουσα Τροπαίων και Αίθουσα Υπασπιστών) συνήλθε σε συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κυρίου Σάββα Αναστασιάδη, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Αλλαγή καθεστώτος και μετατροπή της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως σε Ισλαμικό Τέμενος».

Στην ημερήσια διάταξη εντάχθηκε και το θέμα της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, των Μικρασιατών και γενικά των Ελλήνων της Ανατολής.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης τοποθετήθηκαν, από τα 31 μέλη της επιτροπής, τα 22 μέλη. Αυτό υποδηλώνει το υψηλό ενδιαφέρον των κοινοβουλευτικών για ένα θέμα με ιδιαίτερη σημασία και βαρύτητα.

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς είχε σκοπό να συνεδριάσει με θέμα συζήτησης την ένταξη της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής από τους Τούρκους. Επί τούτου, είχαν προγραμματιστεί δύο συνεδριάσεις στις 28/4 και στις 5/5 του 2020, με επιφανείς εισηγητές, προσκεκλημένους από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Όμως, οι συνεδριάσεις αυτές δεν πραγματοποιήθηκαν ως συνέπεια της κρίσης που επήλθε με την πανδημία του κορωνοϊού.

### **Η Γενοκτονία των Ελλήνων της ανατολής από τους Τούρκους**

Η Γενοκτονία των Ελλήνων της Ανατολής (Ποντίων, Μικρασιατών, Θρακιωτών, Κωνσταντινοπολιτών) από τους Τούρκους είναι μία αδιαμφισβήτητη αλήθεια. Η Διεθνής Ένωση Μελέτης Γενοκτονιών έχει αποφανθεί το 2007 ότι οι διώξεις, που έλαβαν χώρα από την Τουρκία, συνιστούν γενοκτονία, όπως αυτή ορίζεται από το Διεθνές Δίκαιο. Αυτό σημαίνει πως η επιστημονική αναγνώριση, που είναι και η σημαντικότερη, έχει επιτευχθεί. Η πολιτική αναγνώριση, που επιδιώκουμε και ζητούμε όλα αυτά τα χρόνια, έχει κατ' αρχήν ηθική σημασία. Είναι όμως, στη δική μας περίπτωση, πάρα πολύ σημαντική και απαραίτητη, γιατί ο θύτης, η Τουρκία, που παραμένει ατιμώρητος, είναι αμετανόητος και δείχνει την γενοκτονική του πρόθεση, που σταδιακά, διαμορφώθηκε ως αντίληψη. Αυτή η αντίληψη δημιούργησε τα τραγικά γεγονότα της Κωνσταντινούπολης το 1955, το 1964 της Ίμβρου και της Τενέδου και πιο πρόσφατα της Κύπρου, το 1974. Έχει ιδιαίτερη

σημασία, διότι ο κ. Ερντογάν, με συχνές δηλώσεις του, υποστηρίζει πως η Τουρκία είναι μια χώρα, η οποία ποτέ δεν έκανε τις σφαγές. Αυτό αποτελεί προσβολή καταρχήν για τη μνήμη, συλλογική και ιστορική, όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά όλου του σύγχρονου κόσμου.

Η Τουρκία νιώθει δικαιωμένη για τα εγκλήματα που διέπραξε, γι' αυτό, μεθοδικά και σταθερά, επεκτείνει τις διεκδικήσεις της. Αν δεν νιώσει την πίεση από τη Διεθνή Κοινότητα και την κατακραυγή και καταδίκη των εγκλημάτων της, δεν πρόκειται να αλλάξει φυσιογνωμία και πολιτική. Μια φυσιογνωμία και μια πολιτική, που παραμένει αναλλοίωτη εδώ και 100 χρόνια. Γι' αυτό, κάθε φορά που βρίσκεται απέναντι στο ενδεχόμενο αναγνώρισης της γενοκτονίας, δείχνει αδυναμία, αμηχανία, πανικό και προσπαθεί να διαχειριστεί το θέμα με ανακλήσεις πρεσβευτών και διακοπή διπλωματικών σχέσεων. Είχαμε παραδείγματα στη Γαλλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στη Σουηδία, στη Γερμανία, στην Καταλονία, όταν τα Κοινοβούλια αυτά δήλωσαν, ότι θα αναγνωρίσουν τη γενοκτονία των Αρμενίων.

Η Ελληνική Βουλή, έστω και καθυστερημένα, έπραξε κατ' αρχήν το χρέος της το 1994 και το 1998 για τους Μικρασιάτες. Όμως, οι ελληνικές κυβερνήσεις, τα κόμματα και η διανοήση παρέμειναν σε αδράνεια από τότε. Τη μνήμη και το αίτημα κράτησαν ζωντανά, κατ' αρχήν, τα ποντιακά σωματεία, οι οργανώσεις και οι ομοσπονδίες και ακολούθησαν στη συνέχεια όλα τα προσφυγικά σωματεία.

Αξίζει να μνημονεύσουμε τη συμβολή επί του θέματος των πρώην Πρωθυπουργών Ανδρέα Παπανδρέου και Αλέξη Τσίπρα και του νυν Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη.

Σήμερα, φαίνεται πως ωρίμασε το ζήτημα και είναι ώρα να αναλάβει δράση και η επίσημη ελληνική διπλωματία, διότι το αίτημα της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας, είναι αίτημα όλων των Ελλήνων και είναι ένα ισχυρό διπλωματικό όπλο στη φαρέτρα της εκάστοτε ελληνικής κυβέρνησης, γιατί έχοντας ιστορική γνώση και ιστορική μνήμη, η παγκόσμια κοινότητα μπορεί να αποτρέψει τέτοια τραγικά γεγονότα στο μέλλον και να βοηθήσει στην ειρήνη και τη συμφιλίωση μεταξύ των λαών.

Η πολιτική συγκυρία βοηθά στο να γίνει αυτό, το οποίο είχαμε ως σκέψη και ως Επιτροπή. Αυτό, αν το αφήσουμε να μείνει μόνο στα σωματεία, μόνο στους ποντιακούς συλλόγους, μόνο στους μικρασιατικούς συλλόγους κλπ, δεν φτάνει.

Η μικρή Αρμενία πέτυχε αποφάσεις αναγνώρισης για το ζήτημα της γενοκτονίας σε πολύ μεγάλα κοινοβούλια, οι όποιες ενόχλησαν την Τουρκία.

Το θέμα της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και της Ανατολής γενικότερα δεν είναι θέμα διμερές. Απώτερος στόχος δεν είναι μόνο να καταδικαστεί

η Τουρκία και να αναγκαστεί να το αναγνωρίσει. Είναι ένα θέμα, το οποίο υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα και της Ελλάδας και της Τουρκίας και υπερβαίνει και την ευρύτερη περιοχή. Είναι ένα έγκλημα κατά της παγκόσμιας κοινότητας. Ως εκ τούτου, οφείλει η παγκόσμια κοινότητα, η διεθνής κοινότητα, να το εντάξει στα παγκόσμια μητρώα, στη παγκόσμια ιστορία.

### **Προτάσεις των μελών της Επιτροπής επί του θέματος**

Να ενταχθεί στην ατζέντα της ελληνικής διπλωματίας και των ελληνοτουρκικών η διεθνής αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής, Ποντίων, Μικρασιατών, Κωνσταντινοπολιτών, κλπ από τους Τούρκους.

Το Υπουργείο Εξωτερικών να θέτει συνεπώς το ισχυρό αυτό διπλωματικό όπλο, δηλαδή της διεθνούς αναγνώρισης της γενοκτονίας, σε διμερές ελληνοτουρκικό επίπεδο και να αναλάβει όλες εκείνες τις πρωτοβουλίες, που είναι απαραίτητες για τη διεθνή αναγνώρισή της.

Μέσα από την Επιτροπή, να ευαισθητοποιηθούν όλοι οι εκλεγμένοι Έλληνες αιρετοί, όλα τα ελληνικά λόμπι και όλες οι ελληνικές κοινότητες, να ασκήσουν επιρροή όπου μπορούν και να προκαλέσουν αποφάσεις από συλλογικά ή θεσμικά όργανα άλλων κρατών και κοινωνιών.

Να αναληφθούν πρωτοβουλίες, προκειμένου το ζήτημα της γενοκτονίας του Ελληνισμού της Ανατολής, να αναδειχθεί ως ένα έγκλημα σε βάρος του πολιτισμού μας, διότι αυτό δικαιώνει τη μνήμη και τη θυσία όλων αυτών των ανθρώπων.

Να ζητηθεί από τους Έλληνες Ευρωβουλευτές να επιμείνουν, ώστε να πάρει απόφαση το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Να δημιουργηθεί μια διακομματική επιτροπή υπό τον Πρόεδρο της Βουλής, η οποία θα έχει ως στόχο τη διεθνοποίηση του ζητήματος της αναγνώρισης της γενοκτονίας.

Να προχωρήσουμε στην ίδρυση του μουσείου για την γενοκτονία όχι μόνο των Ποντίων, αλλά συνολικά του ελληνισμού της Ανατολής, στη Θεσσαλονίκη.



## **Δ. Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΕ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΤΕΜΕΝΟΣ**

### **Εισηγήτρια: Ολυμπία Τελιγορίδου**

Την Τετάρτη 22 Ιουλίου 2020 στην Αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» (πρώην Αίθουσα Τροπαίων και Αίθουσα Υπασπιστών) συνεδρίασε η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την Προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Σάββα Αναστασιάδη, με θέμα ημερήσιας διάταξης «Αλλαγή καθεστώτος και μετατροπή της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως σε ισλαμικό τέμενος».

Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε ισλαμικό τέμενος δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο γεγονός, αλλά εντάσσεται σε ένα ιστορικό πλαίσιο αύξησης της προκλητικότητας της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή, σε μια γενικότερη προσπάθεια εδραίωσης του αναθεωρητισμού της. Ο μεγαλοϊδεατισμός της «γαλάζιας πατρίδας», η αμφισβήτηση της Συνθήκης της Λωζάνης και των κανόνων Διεθνούς Δικαίου για τη θάλασσα, η απόφαση για παράνομες έρευνες υδρογονανθράκων στις θαλάσσιες περιοχές σε Κύπρο, Καστελόριζο και νότια της Κρήτης, το παράνομο σύμφωνο Τουρκίας –Σάρατζ είναι ενταγμένα σε αυτήν την στρατηγική.

Μια στρατηγική, που εξυπηρετείται και από την μετάλλαξη του κοσμικού κράτους σε ισλαμικό καθεστώς. Στο πλαίσιο αυτό, εδώ και χρόνια υπήρξαν ενέργειες από την πλευρά της Τουρκίας, που κλιμακώνουν την ένταση. Από το 1974 στην Κύπρο, βεβηλώθηκαν και λεηλατήθηκαν εκατοντάδες χριστιανικά μνημεία και εκκλησίες. Το 2007 μετατράπηκε σε τζαμί η Αγία Σοφία της Βιζύης στην Ανατολική Θράκη. Ακολούθησε το 2011 η Αγία Σοφία της Νίκαιας και το 2013 η Αγία Σοφία Τραπεζούντας. Ο βέβηλος κύκλος συνεχίζεται στις 24 Ιουλίου 2020, επέτειο υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923), με το σύμβολο της Ορθοδοξίας, την Αγία Σοφία.

Η οπισθοδρομική αυτή κίνηση της κυβέρνησης της Τουρκίας την οδηγεί σε αποξένωση από τις αξίες του δυτικού κόσμου και τροφοδοτεί εντάσεις σε θρησκευτικούς και εθνικιστικούς ανταγωνισμούς. Η μετατροπή της σε τέμενος αποτελεί βαθύτατη προσβολή και ύβρη για τη διεθνή κοινότητα και τον πολιτισμένο κόσμο, καθώς αλλοιώνει τα χαρακτηριστικά ενός μνημείου παγκόσμιας εμβέλειας, με μεγάλη ιστορική και πνευματική σημασία.

Η Αγία Σοφία έχει πολλαπλούς συμβολισμούς, καθώς δεν είναι μόνο ένα μνημείο αναφοράς του χριστιανικού κόσμου, αλλά και ένα παγκόσμιο μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1985. Είναι

ένα οικουμενικό σύμβολο πολιτισμού, που οφείλει να σεβαστεί όποιος σέβεται την ιστορία της ανθρωπότητας και τα επιτεύγματά της, όποιος σέβεται την ιστορική διαδρομή των λαών συνολικά. Είναι ένα από τα πιο σημαντικά μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς στον κόσμο, με αναφορά για πολλούς πολιτισμούς. Δεν ανήκει σε ένα μεμονωμένο έθνος, αλλά σε ολόκληρη την οικουμένη.

Το ζήτημα της μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί δεν αποτελεί ζήτημα ελληνoturκικό ή ζήτημα διένεξης ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους. Είναι ζήτημα που πλήττει το βασικό ανθρώπινο δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής πίστης και υπονομεύει το διάλογο μεταξύ των θρησκειών, καθώς αποτελεί κίνηση σοβαρής απόκλισης από τον διαθρησκευτικό διάλογο και παραβιάζει κατάφωρα τις οικουμενικές πανανθρώπινες αξίες.

Η ενέργεια του Ερντογάν να εργαλειοποιήσει τη θρησκεία προς εξυπηρέτηση πολιτικών στόχων στο εσωτερικό της χώρας του και στο εξωτερικό είναι μία ενέργεια που προκαλεί αγανάκτηση και θλίψη. Ένα μνημείο με ιερό και ιστορικό συμβολισμό χρησιμοποιείται ως εργαλείο από τον Τούρκο Πρόεδρο για την εξυπηρέτηση πολιτικών σκοπιμοτήτων που υπονομεύουν την ειρηνική συνύπαρξη των θρησκειών, των πολιτισμών και των λαών της περιοχής.

Η έλλειψη, εκ μέρους της Τουρκίας, σεβασμού σε μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, τόσο στην καθολική, συμβολική τους σημασία, όσο και ως προς τη χρήση τους, δεν δείχνει συμπεριφορά μιας σύγχρονης και δημοκρατικής χώρας, που σέβεται τις διεθνείς της υποχρεώσεις, αλλά και τις υποχρεώσεις της ως μέλος της UNESCO.

Η προσβολή αυτή απέναντι στον Διεθνή και Ευρωπαϊκό πολιτισμό ευαισθητοποιεί το σύνολο του πολιτισμένου κόσμου, καθώς και μεγάλης μερίδας και του τουρκικού λαού για την υπεράσπιση του συμβολισμού της Αγίας Σοφίας ως μνημείου πολιτιστικής κληρονομιάς.

### **Προτάσεις προς υλοποίηση**

Τα μέλη της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς καταδικάζουν ομόφωνα την μονομερή αυτή ενέργεια αλλοίωσης του χαρακτήρα ενός μνημείου, που ανήκει σε όλη την ανθρωπότητα, με υψηλό θρησκευτικό, πνευματικό και πολιτιστικό συμβολισμό. Στο πλαίσιο αυτό αποφάσισαν πως είναι αναγκαία η κινητοποίηση της διεθνούς κοινότητας για την καταδίκη και την ανατροπή αυτής της προκλητικής ενέργειας με τον συντονισμό όλων των μέσων που προσφέρει η κοινοβουλευτική, πολιτιστική και θρησκευτική διπλωματία.

Αποφάσισαν να καλέσουν

α) Όλα τα κόμματα της Ελληνικής Βουλής και να θέσουν το θέμα της καταδίκης αυτής της ενέργειας σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς φορείς, που συμμετέχουν.

β) Την Ελληνική Κυβέρνηση να κινητοποιήσει την Ε.Ε., τον ΟΗΕ, την UNESCO και όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς, ώστε να προβούν σε καταδίκη της ως άνω ενέργειας και να επιβάλουν ξεκάθαρες και αυστηρές κυρώσεις κατά της Τουρκίας.

γ) Την UNESCO να κινήσει τη διαδικασία παραπομπής της Τουρκίας για ιεροσουλία και προκλήσεις εκτεταμένων βλαβών στο μνημείο.

δ) Τα μέλη της Πα. Δ.Ε.Ε. να φέρουν το ζήτημα στα κοινοβούλια των Χωρών που εκλέγονται για συζήτηση- ενημέρωση και λήψη σχετικής καταδικαστικής απόφασης.

ε) Τα μέλη του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης Ευρώπης να φέρουν το ζήτημα στα Δημοτικά Συμβούλια των Δήμων που εκλέγονται για συζήτηση- ενημέρωση και λήψη καταδικαστικής απόφασης.

στ) Τις ομογενειακές οργανώσεις σε όλο τον κόσμο (Ομοσπονδίες, Συλλόγους, Σωματεία, Επιστημονικές και Επαγγελματικές Ενώσεις, κ.λ.π.) και την Εκκλησία, να κινητοποιηθούν, να ενημερώσουν τις τοπικές κοινωνίες και να εκδώσουν καταδικαστικές αποφάσεις. Να προκληθεί ένας Ομογενειακός συναγερμός.

ζ) Τέλος, ζητά από την Ελληνική Κυβέρνηση να εντάξει στη διπλωματική της ατζέντα το αίτημα της Διεθνούς Αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής (Ποντίων, Μικρασιατών, Θρακιωτών, Κωνσταντινουπολιτών) από τους Τούρκους.

η) Το Υπουργείο Εξωτερικών να θέτει το ισχυρό αυτό διπλωματικό όπλο της Διεθνούς Αναγνώρισης της Γενοκτονίας σε διμερές (Ελληνοτουρκικό) επίπεδο και να αναλάβει όλες εκείνες τις πρωτοβουλίες που είναι απαραίτητες για τη διεθνή αναγνώρισή της.



## **Ε. ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥΣ**

**Εισηγητές: Ευριπίδης Στυλιανίδης – Θεοδώρα Τζάκρη**

### **1. Εισήγηση Ευριπίδη Στυλιανίδη**

#### *Περιγραφή του ζητήματος*

Ο βασικός λόγος ύπαρξης της παρούσης Κοινοβουλευτικής Επιτροπής είναι η έμπρακτη εκδήλωση πολιτικού και νομοθετικού ενδιαφέροντος για τον Οικουμενικό Ελληνισμό, δηλαδή τους εκτός Ελλάδας Έλληνες.

Κάθε συζήτηση, κάθε νομοθετική πρωτοβουλία, κάθε δραστηριότητα του Κοινοβουλίου επιδιώκει να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον της Πολιτείας, να αφυπνίσει τους Έλληνες πρώτης, δεύτερης και τρίτης ανά τον κόσμο γενιάς, να ενισχύσει τη σχέση τους με τη Μητρόπολη, να διατηρήσει την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό, να λύσει πρακτικά προβλήματα προξενικής λειτουργίας, ελληνικής εκπαίδευσης εξωτερικού και να διευκολύνει την επιστροφή ή την επανασύνδεσή τους με την Ελλάδα.

Το Σύνταγμα της Ελλάδας δεν αναφέρεται μόνο στον Ελληνικό Λαό, δηλαδή στους έχοντες την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη, αλλά στο Ελληνικό Έθνος, δηλαδή στους απανταχού Έλληνες εκ καταγωγής, είτε αυτοί φέρουν τυπικά, είτε όχι την ελληνική ιθαγένεια, όπου κι αν ζουν.

Ειδικότερη όμως αναφορά κάνει το Σύνταγμα στο άρθρο 51 παρ. 4, στο εκλογικό δικαίωμα για τους εκτός Επικράτειας ψηφοφόρους, δηλαδή στους Έλληνες πολίτες του εξωτερικού. Το δικαίωμα αυτό υπήρξε εξαρχής αναγνωρισμένο και καθολικό για τους φέροντες την ελληνική ιθαγένεια. Ωστόσο, ήταν πάγιο αίτημα, η διευκόλυνση της άσκησης του με νόμο για την ψήφο των ομογενών, ο οποίος κατά την ίδια διάταξη προαπαιτούσε την ψήφισή του από τα 2/3 της Βουλής, δηλαδή, από 200 Βουλευτές.

Η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού υπήρξε πάγιο και σχεδόν οριζόντιο αίτημα της Επιτροπής αυτής, το οποίο παρότι επιχειρήθηκε να προωθηθεί, συχνά προσέκρουσε σε διαφωνίες τακτικής των κομμάτων, που εδράζονταν άλλοτε σε τεχνικά κι άλλοτε σε ιδεολογικοπολιτικά ζητήματα.

Μια τέτοια νομοθετική πρωτοβουλία καθίστατο ακόμη πιο δύσκολη, διότι προσέκρουε σε πρακτικά θέματα αντισυνταγματικότητας, που έπρεπε προηγουμένως να επιλυθούν με ισχυρότατη πλειοψηφία κατά την τρέχουσα

Συνταγματική Αναθεώρηση του 2019, με επιγενόμενη μάλιστα αναφορά, όχι στο κύριο άρθρο του Συντάγματος (51 παρ. 4) που δεν αναθεωρούνταν, αλλά σε συναφείς αναθεωρητέες διατάξεις (άρθρο 54 παρ. 4), κάτι που δυσκόλευε ακόμη περισσότερο τόσο νομικά όσο και πολιτικά το εγχείρημα.

#### *Απολογισμός της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής*

Η κοινοβουλευτική αυτή επιτροπή εργάστηκε συστηματικά, συλλογικά, διακομματικά και γόνιμα προκειμένου να επιτύχει το τελικό αποτέλεσμα. Σε σειρά πολύωρων συνεδριάσεων κατά τη διάρκεια της προηγούμενης Συνόδου 2019-2020:

- Ακροάστηκε πάρα πολλούς εκπροσώπους πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων Ομογενειακών Οργανώσεων από όλες της ηπείρους του κόσμου.
- Έλαβε υπ' όψιν τις προτάσεις των αιρετών Ελληνικής καταγωγής στα Κοινοβούλια ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση από πολλά κράτη.
- Μελέτησε συστήματα άλλων κρατών, που εφαρμόζουν συστήματα ψήφου των ομογενών τους.
- Φιλοξένησε συναρμόδιους Υπουργούς της Ελληνικής Κυβέρνησης, που θα μπορούσαν να επισπεύσουν νομοθετικά ή να διευκολύνουν τεχνικά την υλοποίηση της ψήφου των ομογενών, όπως τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό των Εσωτερικών κ. Παναγιώτη Θεοδωρικάκο, τους αρμόδιους για την Ομογένεια Υφυπουργούς Εξωτερικών κ.κ. Διαματάρη και Βλάση, τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Κυριάκο Πιερρακάκη, την Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κυρία Σοφία Ζαχαράκη και άλλους.
- Προχώρησε τη συζήτηση σε βάθος μεταξύ των κομμάτων, των Βουλευτών, της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος και της Κυβέρνησης, ώστε να ακουστούν όλες οι απόψεις, να αναλυθούν σε βάθος, να εντοπιστούν τα πρακτικά, τα νομικά και τα πολιτικά προβλήματα μιας τέτοιας εφαρμογής, που θα διευκολύνει την ομογενειακή ψήφο.
- Παρά τις όποιες διαφορετικές προσεγγίσεις, η Επιτροπή κατέληξε σε ενιαία πρόταση υπέρ της ψήφου των Ομογενών την οποία προώθησε και κοινοποίησε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και στην αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Εσωτερικών, που επεξεργάζονταν παράλληλα τον σχετικό νόμο.

Αποτέλεσμα αυτής της μακράς και σε βάθος διακομματικής κοινοβουλευτικής διαβούλευσης, ήταν η διαμόρφωση της κατάλληλης εθνικής συνεννόησης, που οδήγησε στην επίτευξη του διπλού στόχου:

- Η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και στη συνέχεια η Θ΄ Αναθεωρητική Βουλή, τροποποίησαν το άρθρο 54 παρ. 4 του Συντάγματος, με τρόπο ώστε, να διευκολύνεται η ψήφος των ψηφοφόρων εξωτερικού, επανασυνδέοντας τους με τη μητρόπολη, να αφήνεται ανοιχτή για το μέλλον η δυνατότητα ειδικών εκλογικών περιφερειών, η χρήση της επιστολικής ψήφου και να ενθαρρύνεται η συμμετοχή ομογενών στα ψηφοδέλτια επικράτειας των κομμάτων. Η νέα συνταγματική διάταξη απέσπασε στην Ολομέλεια 212 θετικές ψήφους, 84 αρνητικές και ένα παρών.
- Ευρύτατη συναίνεση διαμορφώθηκε και κατά την ψήφιση του σχετικού νέου νόμου που απέσπασε την ισχυρότατη πλειοψηφία που απαιτείται από το άρθρο 51 παρ. 4 του Συντάγματος.

Με την Αναθεώρηση του Συντάγματος και την ψήφιση του Νόμου για την ψήφο των εκτός Ελλάδας ψηφοφόρων, η Επιτροπή μας ολοκλήρωσε ένα σημαντικό βήμα επανασύνδεσης των Ελλήνων του Εξωτερικού με την Ελλάδα, δεδομένου ότι, η ψήφος παραμένει ένας ισχυρότατος δεσμός με τη Δημοκρατία μας και την Πατρίδα. Παράλληλα κρατά ζωντανή τη σχέση της νέας γενιάς μεταναστών με τα δρώμενα της χώρας, ενισχύοντας την προοπτική επιστροφής τους. Τέλος, οι ζωντανοί αυτοί δεσμοί συμβάλλουν στην ενεργοποίηση της Ομογένειας, ώστε να βελτιώνεται συνεχώς η διεθνής εικόνα της Ελλάδας και να ενισχύεται ο σύγχρονος φιλελληνισμός, πολλαπλασιάζοντας τη διεθνή μας επιρροή και άρα την αποτελεσματικότερη προώθηση των εθνικών μας δικαίων, όχι μόνο σε επίπεδο Κυβερνήσεων αλλά και σε επίπεδο Λαών.

## **2. Εισήγηση Θεοδώρας Τζάκρη**

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ άνοιξε πρώτος τη συζήτηση για το δικαίωμα ψήφου των Ελλήνων του Εξωτερικού στο πλαίσιο της Συνταγματικής Αναθεώρησης, που ολοκληρώθηκε το 2019 . Για αυτόν τον λόγο συγκροτήθηκε –επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ- νομοπαρασκευαστική επιτροπή, για να μην είναι πρόχειρη η αντιμετώπιση ενός τόσο κρίσιμου θέματος.

Ο ΣΥΡΙΖΑ κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για την ψήφο των Ελλήνων του Εξωτερικού στην Βουλή υποστήριξε ότι οι Έλληνες του Εξωτερικού πρέπει να έχουν φωνή, ψήφο και δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Δύο ήταν οι βασικοί άξονες των θέσεων του ΣΥΡΙΖΑ:

- Ο ένας άξονας αφορούσε στην κατοχύρωση του αδιάβλητου και της διαφάνειας της σχετικής διαδικασίας και
- Ο δεύτερος άξονας αφορούσε στη δυνατότητα κατοχύρωσης αυτοτελούς δικαιώματος εκλέγεσθαι των Ελλήνων του Εξωτερικού, να έχουν δηλαδή τη δυνατότητα να επιλέγουν αυτοί τους εκπροσώπους τους

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης του νομοσχεδίου και προκειμένου να υπάρξει συμφωνία έγιναν και από τη πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ οι απαραίτητες υποχωρήσεις – συναινέσεις.

**Ο νόμος** ήταν αποτέλεσμα συμβιβασμού. Καμία πρόταση κόμματος δεν ελήφθη ακριβώς όπως υποβλήθηκε, ώστε να εξασφαλιστούν οι 200 ψήφοι. Δεν υποστηρίχτηκε τελικά η επιστολική ψήφος **με την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν αντίθετος**.

#### **Βασικά σημεία του Νόμου:**

**Πρώτον**, οι Έλληνες του εξωτερικού θα μπορούν να ψηφίζουν με την αυτοπρόσωπη παρουσία τους στα εκλογικά τμήματα, τα οποία θα είναι σε πρεσβείες και προξενεία ή κτίρια ελληνικών κοινοτήτων ή δημόσια κτίρια, που θα συμφωνήσουμε με τα κράτη στα οποία ζουν οι Έλληνες του Εξωτερικού την ημέρα που διεξάγεται η ψηφοφορία. Επαναλαμβάνω με αυτοπρόσωπη παρουσία των εκλογέων στις κάλπες.

**Δεύτερον**, η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού υπολογίζεται κανονικά και ισότιμα στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα, επομένως και στην κατανομή του συνόλου των εδρών, όπως ακριβώς συμβαίνει με όλους τους Έλληνες που ψηφίζουν στο εσωτερικό της χώρας. Ήταν ένα θέμα, για το οποίο έγινε το προηγούμενο διάστημα πολύ μεγάλη συζήτηση και στο οποίο έχω την εντύπωση ότι, ενόψει αυτής της συμφωνίας, έχουμε συμφωνήσει όλα τα πολιτικά κόμματα.

**Τρίτον**, το ψηφοδέλτιο επικρατείας αυξάνεται από 12 σε 15 θέσεις, που είναι ο ανώτερος αριθμός που επιτρέπει το σύνταγμα.

**Τέταρτον**, συμφωνήσαμε ότι, για να έχει το δικαίωμα να ψηφίσει από τον τόπο στον οποίο κατοικεί ένας Έλληνας του εξωτερικού, αφού έχει κάνει την ηλεκτρονική αίτηση, για να εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του Υπουργείου Εσωτερικών, θα πρέπει τα τελευταία 35 έτη να έχει αποδεδειγμένα ζήσει στην Ελλάδα για 2 χρόνια και να έχει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου της

πατρίδας μας. Αυτά τα σημεία προστέθηκαν και έγιναν τμήμα της συμφωνίας, καθώς από πολιτικά κόμματα ετέθη το θέμα ότι με αυτόν τον τρόπο μπορεί να τεκμαίρεται μια ουσιαστική σχέση των Ελλήνων του εξωτερικού με τα τεκταινόμενα στην πατρίδα του.

### **Ψήφιση Νόμου**

#### **288 βουλευτές είπαν «ναι» επί της αρχής**

Με σπάνια για τα κοινοβουλευτικά δεδομένα συντριπτική πλειοψηφία, η Ολομέλεια της Βουλής υπερψήφισε με ονομαστική ψηφοφορία, επί της αρχής και επί των άρθρων, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών για την διευκόλυνση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται εκτός ελληνικής επικρατείας.

Επί συνόλου 296 παρόντων Βουλευτών, υπέρ της αρχής του νομοσχεδίου ψήφισαν 288, έναντι επτά κατά και ένας παρών. Το ΜέΡΑ25 είχε δηλώσει ότι θα το καταψηφίσει και θα υπερψηφίσει μόνο ορισμένα άρθρα.

Παρά το γεγονός ότι Βουλή με συντριπτική πλειοψηφία θεσμοθέτησε την ψήφο των Ελλήνων του Εξωτερικού, **εντούτοις για να νοηματοδοτηθεί η απόφαση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από μια εντατική διακομματική προσπάθεια διαρκούς ενημέρωσης και επικαιροποίησης της γνώσης των Αποδήμων για τα τεκταινόμενα στην χώρα μας.**

Δεν πρέπει να επιτρέπουμε απλά την διαμόρφωση εκλογικής στάσης, χωρίς να έχουμε επαρκώς ενημερώσει τους νέους δυνητικούς ψηφοφόρους. **Η Πολιτεία οφείλει να μεριμνήσει με σύμμαχο την τεχνολογία, έτσι ώστε να αλληλεπιδρά ενημερωτικά η Βουλή των Ελλήνων με τον Ελληνισμό της Διασποράς.**

Για παράδειγμα, δεν έχει δημιουργηθεί ένας ψηφιακός κόμβος της Βουλής, μέσω του οποίου οι Απόδημοι που θα μετέχουν στις επερχόμενες εκλογές να μπορούν να παρακολουθούν το Κοινοβουλευτικό έργο και να διαμορφώνουν πλατιά άποψη, αλλά και να σχηματίσουν γνώμη για το περιεχόμενο όσων ψηφίζουμε στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Επίσης, δεν υπάρχει πρόσβαση σε βιβλιογραφία και δημοσιογραφικά Αρχεία αναφορικά με την πρόσφατη πολιτική ιστορία της Ελλάδας. Και το κυριότερο, παρά το γεγονός ότι πέρασε ένας ολόκληρος χρόνος από την ψήφιση του νόμου, δεν έχουμε μεριμνήσει να επικοινωνήσουμε για τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, προκειμένου να συμμετάσχει κάποιος στην εκλογική διαδικασία, με αποτέλεσμα να μην εξασφαλίζεται η δυνατότητα καθολικής συμμετοχής των Αποδήμων που μπορούν να ψηφίσουν και να επιτύχουν την εκπροσώπησή τους στην επόμενη Κοινοβουλευτική σύνθεση.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η άμεση χρηματοδότηση και ανάθεση εκπόνησης μελέτης και παραγωγής ενός ψηφιακού εγχειριδίου πολιτικής αγωγής, που θα αποστέλλεται σε κάθε νέο εγγεγραμμένο στους εκλογικούς καταλόγους Έλληνα του Εξωτερικού, το οποίο θα είναι διαθέσιμο και από το site της Βουλής των Ελλήνων που θα επικαιροποιεί την γνώση του για το τωρινό πολιτικό οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο στην χώρα όπως αυτό διαμορφώνεται στο πλαίσιο της ενιαίας Ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά και του εθνικού νομοθετικού έργου.

Αυτή την στιγμή δεν έχει γίνει μια παγκόσμια διακομματική καμπάνια που να επικοινωνεί ότι ο Έλληνας του Εξωτερικού απέκτησε δικαίωμα ψήφου στις επόμενες εθνικές εκλογές.

**Οφείλουμε λοιπόν ως Επιτροπή να συζητήσουμε και να αποφασίσουμε και να εισηγηθούμε σχετικά στην Ολομέλεια της Βουλής τρόπους, που θα απαντούν παραγωγικά σε αυτή την σύγχυση, που επικρατεί σχετικά με το δικαίωμα ψήφου των αποδήμων.**

## ΣΤ. 200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 2021

Εισηγητής: Δημήτριος Κούβελας

### A. Εισαγωγικά

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, αυτό τον ένα χρόνο συνεδριάσεων, παρήγαγε πολύ σπουδαίο έργο στις 4 κρίσιμες θεματικές ενότητες που τέθηκαν, αποδεικνύοντας στην πράξη το ενδιαφέρον για τα γενικότερα ζητήματα που αφορούν τον Οικουμενικό Ελληνισμό.

### 1. «200 χρόνια από την Ελληνική επανάσταση»

Για το ειδικότερο θέμα της συμπλήρωσης 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 (συμπληρώνονται τον Μάρτιο του 2021) συνεδρίασε δύο φορές, και συγκεκριμένα στις **18/6/2020 και 29/7/2020**, στην αίθουσα της Γερουσίας της Βουλής.

### 2. Οι δύο συνεδριάσεις – Ιστορικά στοιχεία

#### A' Συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της

#### Διασποράς:

Στην Αθήνα, την **Πέμπτη 18 Ιουνίου 2020**, στην Αίθουσα Γερουσίας, συνήλθε σε συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την προεδρία του κυρίου Σάββα Αναστασιάδη, με θέμα ημερήσιας διάταξης «200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση» - Προπαρασκευαστικές ενέργειες για τη διοργάνωση εκδηλώσεων στα Κοινοβούλια και τους Δήμους των χωρών, όπου υπάρχουν εκλεγμένα μέλη ελληνικής καταγωγής».

Στην Επιτροπή κλήθηκαν να συμμετέχουν ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. Κωνσταντίνος Βλάσης, ο Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού, κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, η Πρόεδρος της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», κυρία Γιάννα Αγγελοπούλου - Δασκαλάκη, τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.) και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης.

#### B' Συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της

#### Διασποράς:

Στην Αθήνα, την **Τετάρτη 29 Ιουλίου 2020**, στην Αίθουσα Γερουσίας συνήλθε σε συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την προεδρία του κ. Σάββα Αναστασιάδη, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «200 χρόνια

από την Ελληνική Επανάσταση.- Συνέχιση των εργασιών για τη διοργάνωση εκδηλώσεων στα Κοινοβούλια και τους Δήμους των χωρών, όπου υπάρχουν εκλεγμένα μέλη ελληνικής καταγωγής»»

Στη συνεδρίαση κλήθηκαν να συμμετέχουν: ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Κωνσταντίνος Βλάχης, ο Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, η Πρόεδρος της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», κυρία Γιάννα Αγγελοπούλου - Δασκαλάκη, τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.) και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας του Δικτύου Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης.

## **B. Απολογισμός της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής**

### **1. Πρόλογος**

Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής ήταν μία προσομοίωση του συνεδρίου, που είχε προγραμματιστεί για την 7η Ιουλίου 2020, αλλά δεν μπόρεσε να διοργανωθεί λόγω της πανδημίας του covid-19. Οι υπό προγραμματισμό εκδηλώσεις, οι οποίες συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, κινούνταν στο πνεύμα και στο γενικό πλαίσιο που έχει θέσει η Επιτροπή «Ελλάδα 2021».

Αποφασίστηκε να διοργανωθούν στους χώρους των Κοινοβουλίων και των δήμων των χωρών, όπου υπάρχουν εκλεγμένοι εκπρόσωποι ελληνικής καταγωγής, εκεί δηλαδή, όπου διεξάγεται ο διάλογος, ο λόγος και ο αντίλογος, που πετυχαίνεται η σύνθεση και η συναίνεση, και αναπτύσσεται στην πράξη η δημοκρατία. Στους χώρους δηλαδή, όπου κυριαρχούν οι αξίες που εμφύσησαν την Ελληνική Επανάσταση, όπως η ελευθερία και η δημοκρατία. Να γίνουν αναφορές στο Σύνταγμα που προετοιμάστηκε από τους Έλληνες της Ρωσίας, της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, όπου το ελληνικό έθνος είχε ισχυρή παρουσία τότε, από όλους αυτούς δηλαδή που σήμερα ονομάζουμε Διασπορά και Ομογένεια.

Η επέτειος των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821 είναι πολλαπλά σημαντική. Το Ελληνικό Κράτος έχει για πρώτη φορά την ευκαιρία να γιορτάσει την επέτειο από τη δημιουργία του, διότι το 1921 που συμπλήρωνε τα 100 χρόνια, η χώρα μας βρισκόταν σε πόλεμο με την Τουρκία που κατέληξε, δυστυχώς, στην Μικρασιατική Καταστροφή. Ο εορτασμός των 200 χρόνων είναι μία ευκαιρία μελέτης και ανάγνωσης της πορείας της χώρας μας όλα αυτά τα χρόνια. Μία ευκαιρία για έναν απολογισμό και ένα νέο ξεκίνημα. Να δούμε, δηλαδή, όλο αυτό το διάστημα τι έχει γίνει, αλλά και τι μπορεί να γίνει στην επόμενη εκατονταετία.

## **2. Καταδίκη Τουρκικής Προκλητικότητας**

Καταδικάστηκε έντονα από όλες τις πλευρές η τουρκική προκλητικότητα, σχετικά με την μετατροπή του συμβόλου της Οικουμενικής Ορθοδοξίας, της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως σε ισλαμικό τέμενος και αναφέρθηκαν τρόποι αντίδρασης αυτής της ενέργειας από όλες τις ομογενειακές ενώσεις και οργανώσεις, αλλά και από τους Έλληνες Βουλευτές.

## **3. Κυρίως θέμα συνεδριάσεων Επιτροπής – 200 έτη από το 1821**

### **α) Γενικές προτάσεις εκδηλώσεων και δράσεων της διασποράς**

- Οι ελληνικής καταγωγής εκλεγμένοι των ξένων Κοινοβουλίων θα βοηθήσουν με το δικό τους τρόπο, ούτως ώστε να γίνουν ανάλογες εκδηλώσεις και εορτασμοί σε όλα τα κράτη, που έχουν εκλεγμένα μέλη Ελλήνων σε ξένα Κοινοβούλια. Πρόκειται για περίπου σαράντα εννέα Κοινοβούλια, σε είκοσι κράτη.
- Πολλοί εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι, καθώς και Δήμαρχοι σε όλη την Ευρώπη, έχουν εκφράσει την πρόθεσή τους, σε συνεργασία με τον Δήμο τους και με τους εκεί ελληνικούς φορείς, να οργανώσουν δραστηριότητες στη χρονιά της επετείου συμπλήρωσης 200 ετών από την Επανάσταση.
- Διοργάνωση εκθέσεων από Αιρετούς, που θα απευθύνονται σε Έλληνες Απόδημους και σε φιλέλληνες, με οπτικοακουστικό υλικό και μεταφρασμένο στη χώρα που θα διοργανωθεί η Έκθεση, αλλά και το ήδη εκδηλωθέν ενδιαφέρον για την οργάνωση συμποσίων σε πανεπιστημιακές πόλεις, με θέμα το μεγάλο γεγονός.
- Επισημάνθηκε ο πολύ σπουδαίος ρόλος των γυναικών στην απελευθέρωση του ελληνικού κράτους, με αναφορές που πρέπει να γίνουν, προκειμένου να γνωρίσουν όλοι και να διδαχθούν από τις καπετάνισσες της ελευθερίας, όπως τις αποκαλούν. Τη Δόμνα Βισβίζη, τη Μπουμπουλίνα, τη Μαντώ Μαυρογένους και άλλες σπουδαίες γυναίκες.
- Βάσει των 4 αξόνων που έχει θέσει η Επιτροπή «Ελλάδα 2021», η Πα.Δ.Ε.Ε θα συμβάλει μέσω της διοργάνωσης διαλέξεων, ημερίδων, ομιλιών, αλλά και εκθέσεων στα Κοινοβούλια και στα κυβερνήσια τους, που θα αναδείξουν το ρόλο και τη συμβολή της Διασποράς, στην προετοιμασία και την επιτυχία που είχε η Επανάσταση του 1821.

### **β) Συγκεκριμένες προτάσεις εκδηλώσεων και δράσεων της Διασποράς**

- Αρχικά θα κατατεθούν ψηφίσματα και στις 49 διαφορετικές Βουλές, σε 20 διαφορετικές χώρες όλων των ηπειρών. Ψηφίσματα για τα 200 χρόνια και στη συνέχεια θα οργανωθούν εκδηλώσεις, παρουσία και πολιτικών ηγετών, Προέδρων από κάθε Βουλή που υπάρχει Έλληνας Βουλευτής, Κυβερνητών, Πρωθυπουργών, Υπουργών και άλλων εκλεγμένων αντιπροσώπων.
- Στο πλαίσιο αυτών των εκδηλώσεων, θα εγκαινιάζεται κάθε φορά κάποια έκθεση που θα παραμένει για αρκετό χρόνο στην κάθε Βουλή.
- Όταν γίνει η 13η Γενική Συνέλευση της Πα.Δ.Ε.Ε. στην Αθήνα, τον Ιούλιο του 2021, θα διεξαχθεί ένα μεγάλο συνέδριο πάνω στους τέσσερις άξονες, που έχει θέσει η Επιτροπή "Ελλάδα 2021", με ομιλητές προσωπικότητες από όλο τον κόσμο και κυρίως από την Ελλάδα.
- Σε όλες τις εκδηλώσεις που θα διεξαχθούν, θα κληθούν εκπρόσωποι της Ελληνικής Βουλής, της Ελληνικής Κυβέρνησης, η Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος, προκειμένου να παραβρεθούν σε κάποια από τα Κοινοβούλια που εκλέγονται Έλληνες Βουλευτές.
- Επιπλέον στόχος είναι η έκδοση ενός βιβλίου, που θα περιλαμβάνει εκθέσεις, ποιήματα και ζωγραφίες από φοιτητές και μαθητές, από τις παροικίες που ζουν Έλληνες Ομογενείς. Το θέμα αυτού του βιβλίου θα είναι «Δημοκρατία και Ελλάδα 200 χρόνια, τι σημαίνει για μένα».
- Θα διεξαχθούν περίπου δέκα κεντρικές εκδηλώσεις από το Δίκτυο Αιρετών. Στη Γερμανία, θα γίνει μία κεντρική εκδήλωση σε συνεργασία με τον Δήμο του Ντίσελντορφ και το Ελληνικό Προξενείο, αλλά και με τη συμβολή του Συνδέσμου της Ελληνογερμανικής Εταιρείας στην πόλη του Ντίσελντορφ. Θέμα της εκδήλωσης θα είναι «Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 και η σημασία για την ίδρυση του Έθνους Κράτους και την ανάπτυξη της Δημοκρατίας στην Ευρώπη», με κεντρικούς ομιλητές Γερμανούς ιστορικούς και διπλωμάτες, αλλά και ιστορικούς από την Ελλάδα.
- Θα ακολουθήσει εκδήλωση αφιερωμένη στον ρόλο των γυναικών του 1821 σε συνεργασία με το Δήμο του Solingen, το Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης Ευρώπης και άλλους φορείς με θέμα «Οι Καπετάνισσες της Ελευθερίας», με αναφορές στην Μπουμπουλίνα, τη Μαντώ Μαυρογένους κ.α.
- Θα πραγματοποιηθεί, επίσης, εκδήλωση στη Γερμανία στις 20 Μαρτίου 2021, στον Δήμο του Μάνχαϊμ σε συνεργασία του Δικτύου με τον Πανγερμανικό Σύνδεσμο Γερμανοελληνικών Εταιριών. Προγραμματίζονται επίσης ανάλογες εκδηλώσεις στη Σουηδία, την Αλβανία, την Πολωνία και σε άλλες χώρες.

- Η Πα.Δ.Δ.Ε. θα περάσει ψηφίσματα σε Κοινοβούλια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, όπου έχουν εκλεγεί ομογενείς, για τις επετειακές εκδηλώσεις. Η ίδια προσπάθεια καταβάλλεται και για τις υπόλοιπες Πολιτείες, μέσω δεκάδων ελλήνων ομογενών αλλά και αμερικανών πολιτών.

**γ) Στόχοι και αποτελέσματα από την διοργάνωση των επετειακών εκδηλώσεων**

- Θα αναδειχθεί ο ρόλος της Ομογένειας στη διαμόρφωση του σύγχρονου κράτους και θα γίνει ουσιαστικά ένα ταξίδι 200 ετών από την Επανάσταση, αλλά και από τη στιγμή που ιδρύθηκε η Φιλική Εταιρεία, μέχρι σήμερα.
- Θα φανεί μέσω των εκδηλώσεων αυτών ότι η Επανάσταση του 1821 υπήρξε ένα πραγματικά παγκόσμιο γεγονός, που πρέπει να εορτάζεται όχι μόνο από τους Έλληνες, αλλά και από όλους τους πολίτες του πλανήτη που αγαπούν την ελευθερία, τη δημοκρατία και νιώθουν ότι η πηγή της δημοκρατίας ήταν και είναι η Ελλάδα.
- Θα φανεί η εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας μετά από 200 χρόνια από την απελευθέρωση έως τη σύγχρονη εποχή. Θα αναδειχθεί η Ελλάδα ως κοιτίδα πολιτισμού, μέσα από δράσεις διαφύλαξης και διάδοσης του Ελληνισμού και του ελληνικού πολιτισμού, αλλά και της γλώσσας στη σύγχρονη εποχή παγκοσμίως.
- Θα γίνει ορατή η εικόνα της Επετείου του 2021 με όλη τη σημασία της, όχι μόνο στα μάτια των Ελλήνων που ζουν στην Ελλάδα, αλλά μέσα από τα μάτια των Ομογενών σε όλες τις χώρες του κόσμου, αλλά και των εκατομμυρίων φιλελλήνων ταυτοχρόνως. Από Έλληνες δηλαδή, που αφήνουν το αποτύπωμά τους στον κόσμο τα τελευταία 200 χρόνια.
- Θα αναδειχθούν μέσω των εκδηλώσεων, όλοι εκείνοι οι σημαντικοί Έλληνες που έχουν συμβάλει σε παγκόσμιο επίπεδο σε πολλούς τομείς όπως, στην πολιτική, στην επιστήμη, στην τέχνη, στον πολιτισμό, και στην καλλιέργεια της ελληνικής κουλτούρας σε όλα τα μέρη, που έχουν δράσει. Και όλα αυτά θα γίνουν μέσα από εκθέσεις στα Κοινοβούλια και τους δήμους, όπου τα μέλη της Ομογένειας έχουν δραστηριότητα.
- Θα φανεί πόσο καθοριστική υπήρξε η συμβολή των Ελλήνων της Διασποράς στον αγώνα του 1821, τόσο σε πνευματικό όσο και σε υλικό επίπεδο. Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε στην Οδησό, ενώ στη Μολδοβλαχία, ξεκίνησε αγώνας για την ελευθερία. Πολλοί ήταν αυτοί οι Έλληνες της Διασποράς, οι οποίοι πήραν

μέρος στην Επανάσταση και αρκετοί θυσιάστηκαν στον βωμό της ελευθερίας. Εξίσου μεγάλη ήταν η συνεισφορά των Ελλήνων της Διασποράς στη δημιουργία του ελληνικού κράτους, αλλά και σημαντική η συμβολή σπουδαίων εθνικών ευεργετών στη συνέχεια και την εξέλιξη αυτού.

- Θα δοθεί έμφαση στις χώρες οι οποίες διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην Ελληνική Επανάσταση του 1821, όπως είναι η Γαλλία, η Ρωσία, η Μεγάλη Βρετανία, οι οποίες υπέγραψαν το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας του 1830, και στις οποίες υπήρχε ένα ισχυρό φιλελληνικό ρεύμα.
- Θα γίνουν αναφορές σε μεγάλες προσωπικότητες φιλελλήνων, όπως ο Λόρδος Βύρωνα, ο Γεώργιος Κάννιγκ, ο Σατωβριάνδος, ο Βίκτωρ Ουγκώ, αλλά και σε χώρες όπου αναπτύχθηκε έντονο φιλελληνικό ρεύμα, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, όπως, είναι η Ελβετία, η Γερμανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Ιταλία, αλλά και σε πόλεις, όπως η Βιέννη με τον Ρήγα Φεραίο και την Φιλόμουσο Εταιρεία, το Παρίσι με τον Αδαμάντιο Κοραή, η Οδησός, το Ιάσιο, η Τεργέστη.
- Θα αναδειχθεί η συνεργασία της Οργανωτικής Επιτροπής, με την Πα.Δ.Ε.Ε., το Δίκτυο των Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης, αλλά και με διάφορους δήμους και φορείς της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης, και κάποιες πόλεις οι οποίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ανεξαρτησία, όπως είναι το Μεσολόγγι, η Χίος, η Πύλος, το Ναύπλιο, το Σούλι και η Τρίπολη.

### **Γ. Η Συμβολή της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού**

Η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, προκειμένου να τιμήσει την πολύτιμη παρουσία των Ελλήνων Ομογενών στον αγώνα της απελευθέρωσης αλλά και να συμβάλει στην εμπέδωση της συμβολής τους από τη σύγχρονη ελληνική ομογένεια, θα προχωρήσει σε **τρεις άξονες δράσεων**, με συνεργασίες προστιθέμενης αξίας, οι οποίες θα εμπλουτίσουν την ιστορική συνείδηση των Ομογενών, καθώς και το ενεργητικό της ίδιας της Γενικής Γραμματείας.

### **Τρεις άξονες δράσεων από τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού**

- **Ο πρώτος άξονας**, προβλέπεται να κινητοποιήσει τους Ομογενείς μέσα από εμβληματικές δράσεις, γύρω από τον δήμο Ύδρας, που είναι ένα από τα νησιά που είχαν επιδείξει σημαντική συνεισφορά στον αγώνα της Ανεξαρτησίας.
- **Ο δεύτερος άξονας δράσεων**, στον οποίο θα συμμετέχει η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, αφορά στις πρωτοβουλίες που έχει

εξαγγείλει η Τράπεζα Πειραιώς, και αφορούν σε συνεργασίες της Τράπεζας με το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, με την Εθνική Λυρική Σκηνή, και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

- **Ο τρίτος άξονας** έχει ως στόχο τη συνεργασία με τους ίδιους τους Ομογενείς, καθώς σε κομβικές πόλεις όπως είναι η Βιέννη, η Οδησός, το Βουκουρέστι και το Ιάσιο, θα πραγματοποιηθούν από τις ομογενειακές οργανώσεις εκδηλώσεις και εκθέσεις, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού.

#### **Δ. Η συμβολή του Υπουργείου Εξωτερικών**

Είναι εξίσου σημαντικό να περάσουν τα ψηφίσματα και στα 49 Κοινοβούλια, όπου υπάρχει ελληνική εκπροσώπηση και να αναδειχθούν από τα Μέσα Ενημέρωσης στο εξωτερικό, τόσο τα ομογενειακά όσο και κάθε χώρας ξεχωριστά. Γίνεται ήδη αρκετή δουλειά και από την Επιτροπή "Ελλάδα 2021", αλλά και από το Υπουργείο Εξωτερικών και τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, προκειμένου να σταλεί στους Ομογενείς το ηλεκτρονικό υλικό, που ζητήθηκε και το οποίο θα υποστηρίξει τις δράσεις και τις εκδηλώσεις που προγραμματίζουν.

Η έκδοση του βιβλίου με τίτλο «Δημοκρατία και Ελλάδα 200 χρόνια, τι σημαίνει για μένα», που θα προκύψει από έναν διαγωνισμό με ζωγραφιές, είναι κάτι πολύ σημαντικό, ενώ το Υπουργείο Εξωτερικών και η Γενική Γραμματεία Απόδημου οργάνωσαν κάτι αντίστοιχο εν μέσω πανδημίας με 3.200 ζωγραφιές από παιδιά αποδήμων, από τις οποίες επιλέχθηκαν οι 130 καλύτερες, για έναν άλλο σκοπό. Πολύ σημαντικό ρόλο θα παίξουν οι 10 κεντρικές εκδηλώσεις που σχεδιάζονται στη Γερμανία, αλλά και η ξεχωριστή εκδήλωση για τις γυναίκες και τη συνεισφορά που είχαν στο 1821. Όπως, επίσης, η εκδήλωση στο Μάνχαϊν, αλλά και η έκθεση για τον Ρήγα Φεραίο.

Οι ομογενειακές οργανώσεις, που ήδη εργάζονται πάνω σε αυτόν τον σκοπό, είναι με επίσημη και επικαιροποιημένη καταγραφή που έγινε, περίπου 3.000. Στο Υπουργείο Εξωτερικών εδώ και μήνες υπάρχει και το γραφείο συνδέσμου με την Επιτροπή «Ελλάδα 2021», και όλοι μαζί συνεργάζονται και συνεισφέρουν για την καλύτερη δυνατή οργάνωση.

#### **Ε. Προτάσεις Ελλήνων Βουλευτών**

- Αναφέρθηκε ότι το 1998, η Βουλή των Ελλήνων, με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από τη θανάτωση του Ρήγα Φεραίου και τη γέννηση του Διονυσίου Σολωμού, εξέδωσε ένα έργο, την «Καντάτα Ελευθερίας». Είναι ένα έργο με κείμενα του Διονυσίου Σολωμού, του Ρήγα Φεραίου και του Γιάννη Μακρυγιάννη, σε μελοποίηση του Χρήστου Λεοντή.

- Θα ήταν μια ευκαιρία, με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, η Βουλή να προχωρήσει σε μία επανέκδοσή του, που θα μπορούσε να δοθεί σαν δώρο ιδιαίτερα στους Ομογενείς, αλλά και σε όσους ενδιαφέρονται, τιμώντας έτσι τους τρεις προβεβλημένους: τον Ρήγα Φεραίο, που ήταν πρωτεργάτης και εμπνευστής της Ελληνικής Επανάστασης, τον Διονύσιο Σολωμό, τον εθνικό μας ποιητή και τον Γιάννη Μακρυγιάννη, ο οποίος πρωτοστάτησε στην ίδρυση του πρώτου Ελληνικού Συντάγματος.
- Συμφωνήθηκε ότι δεν έχει νόημα να οργανώνονται μόνο μεταξύ των παρισταμένων στην Επιτροπή εκδηλώσεις. Ασφαλώς και είναι πολύ σημαντικές, γιατί τονώνουν το φρόνημα, ενδεχομένως φέρνουν εγγύτερα όλες τις γενιές Αποδήμων στην Μητρόπολη, κάνουν γνωστή την ιστορία και τον αξιακό κώδικα του Ελληνικού Πολιτισμού. Θα είχε, όμως, πολύ μεγάλη πολιτική υπεραξία να χρησιμοποιηθεί το διεθνές δίκτυο, για να πολλαπλασιαστούν οι φίλοι και οι σύμμαχοι της Ελλάδος στα κρίσιμα ζητήματα εθνικής ευαισθησίας και εθνικής στρατηγικής.
- Προτάθηκε, επίσης, να κληθούν στην Επιτροπή ελληνικής καταγωγής παιδιά από όλο τον κόσμο, τα οποία θα μπορούσαν να αποτυπώσουν με κάποιες σκέψεις τους, το πως βιώνουν και τι γνωρίζουν για το γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης.
- Πρόταση έγινε, επίσης, και για συνάντηση των μελών της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς με τον πρόσφατα αποκτήσαντα την ελληνική ιθαγένεια, διεθνούς φήμης ηθοποιό, Tom Hanks, ο οποίος θεωρείται ως ένας από τους μεγαλύτερους σύγχρονους φιλέλληνες.
- Να χρησιμοποιείται το λογότυπο της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», με κάθε ευκαιρία επικοινωνίας που έχουν οι Αιρετοί σε όλο τον πλανήτη, διαδικτυακά ή με κάθε άλλο τρόπο, καθώς αποτελεί ένα σημαντικό ελληνικό αποτύπωμα, το οποίο πρέπει να αφήνεται μέσω των Μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή και άλλης έγγραφης, ενδεχομένως αλληλογραφίας. Έτσι θα περνάει σε όλο τον πλανήτη το μήνυμα ότι ο Ελληνισμός ετοιμάζεται να γιορτάσει λαμπρά και πανηγυρικά τα 200 χρόνια από την μεγαλειώδη Επανάσταση και την ίδρυση του ελληνικού κράτους.

### **Συμπερασματικά**

Το τελικό κοινό συμπέρασμα από τις τοποθετήσεις όλων των πλευρών που έλαβαν τον λόγο στις δύο συνεδριάσεις της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, ήταν ότι οι επετειακές εκδηλώσεις για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση είναι μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία, προκειμένου να δοθεί σε παγκόσμιο επίπεδο το στίγμα της

σύγχρονης Ελλάδας, του σύγχρονου Έλληνα, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της αλληλεγγύης, της εθνικής ταυτότητας, σε μία εποχή που διακυβεύονται πολλά. Σε όλη αυτή την προσπάθεια η Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς απέδειξε ότι στέκεται αρωγός.

Τα 200 χρόνια από την Επανάσταση είναι υπόθεση του απανταχού Ελληνισμού και όχι μόνο των Ελλήνων που ζουν στην Ελλάδα. Είναι μια γιορτή όλων και στόχος της Επιτροπής είναι η επέτειος να εορταστεί όπου χτυπάει ελληνική καρδιά. Η Επανάσταση του 1821 άλλαξε τελείως την Ευρώπη της εποχής και έκανε λαούς να «αποτινάξουν τα δεσμά» τους, φέρνοντας ένα μεγάλο ρεύμα ελευθερίας, ανεξαρτησίας και αυτοδιάθεσης.

Ο εορτασμός των 200 χρόνων δε μπορεί να είναι απλά ένας εορτασμός που θα γίνει μέσα σε ένα πλαίσιο επετειακών εκδηλώσεων και θα ξεχαστεί, αλλά θα αποδεικνύει περίτρανα με έναν μόνιμο χαρακτήρα, ποια είναι η θέση της χώρας μας στην παγκόσμια κοινότητα. Θα παρουσιάζει την ομοψυχία και την ενότητα των Ελλήνων σε όλη την οικουμένη. Την αστείρευτη αγάπη για την πατρίδα Ελλάδα, από όποιο σημείο του πλανήτη κι αν ξεκινάει την ημέρα του ένας Έλληνας.

### **Επίλογος**

Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε την πορεία μας και να ενωθούμε οι Έλληνες μπροστά στους κινδύνους της νέας εποχής, για να αποτελέσει αυτή η πορεία και η συνειδησή μας, ένα όπλο ενότητας του Ελληνισμού απέναντι στις απειλές, αλλά και απέναντι στις καινούργιες ανάγκες που υπάρχουν αυτή την εποχή. Επιβάλλεται να αναδειχθεί η Επανάσταση ως παγκόσμιο και ευρωπαϊκό γεγονός και να βγει στο προσκήνιο η εθνική αυτογνωσία.

Η Ελλάδα είχε συμμετάσχει, τον 18ο αιώνα και στις αρχές του 19ου αιώνα, στο κίνημα του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Η Ελληνική Επανάσταση ήταν μια από τις επαναστάσεις, όπως και η γαλλική και η αμερικανική, που είχαν εμπνευστεί από το πρόγραμμα του Διαφωτισμού, για την απελευθέρωση και τη χειραφέτηση. Αυτό το είχαν αναγνωρίσει οι άνθρωποι του πνεύματος στην Ευρώπη και έτσι αναπτύχθηκε ένα μεγάλο κίνημα φιλελληνισμού. Πρόκειται για τη στιγμή που η Ελλάδα είχε βρεθεί στην πρωτοπορία της Ευρώπης.

Ο Ελληνισμός της Διασποράς έχει πετύχει ήδη πολλά και οι Έλληνες που σταδιοδρομούν σε σημαντικές θέσεις στο εξωτερικό, αποτελούν τους καλύτερους πρέσβεις της ελληνικής Ιστορίας αλλά και της μητέρας- Ελλάδας. Οι Έλληνες Ομογενείς παίζουν έναν σπουδαίο ρόλο στο να μείνει δυνατή η φλόγα του Ελληνισμού και δεν πρέπει να ξεχνούν ότι υπάρχει μια Ελλάδα εντός των

γεωγραφικών ορίων και μια δεύτερη Ελλάδα, εκεί που ζουν εκείνοι, οι οποίοι είναι στενά συνδεδεμένοι με τη μητέρα -πατρίδα.

**VI.** Τέλος, όλες οι εισηγήσεις έγιναν δεκτές ομόφωνα, στη συνεδρίαση της 21<sup>ης</sup> Οκτωβρίου 2020 και συναπαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής.

Η Έκθεση υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 2020

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**ΣΑΒΒΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ**

**Ο Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ \***

**Ο Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ**

**ΤΑ ΜΕΛΗ**

**ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ  
ΜΑΝΟΥΣΟΣ – ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ  
ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ  
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ  
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ  
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ  
ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ  
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗΣ  
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΛΟΥΧΟΣ  
ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ  
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΠΑΣ  
ΕΛΕΝΑ ΡΑΠΤΗ  
ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ  
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ  
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ**

**ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ  
ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΗ  
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ  
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ  
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΘΡΑΨΑΝΙΩΤΗΣ  
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ  
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ  
ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΕΛΙΓΙΟΡΙΔΟΥ  
ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ  
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ  
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ  
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ  
ΜΑΡΙΑ ΑΠΑΤΖΙΔΗ**

*\* Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου κατείχε μέχρι την 17<sup>η</sup> Σεπτεμβρίου 2020 ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Αμανατίδης.*